

**T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME'DE GÖREV YAPAN,
BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ (GİTAR) ALANI MEZUNU,
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ŞARKILARINA EŞLİK
ETMEDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

EMRE KÖZ

İSTANBUL, 2007

**T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME'DE GÖREV YAPAN,
BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ (GİTAR) ALANI MEZUNU,
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ŞARKILARINA EŞLİK
ETMEDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

EMRE KÖZ

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Aylin TÜZER CAN

İSTANBUL, 2007

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İlköğretim İkinci Kademe’de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı
Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları
Problemler Ve Çözüm Önerileri

Emre KÖZ

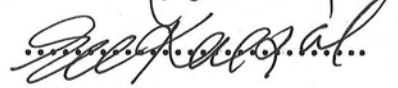
Danışman: Yrd. Doç. Dr Aylin Tüzer CAN

.....

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Yıldız ELMAS

.....

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Ece KARŞAL

.....

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL, 2007

ÖNSÖZ

İlk ve orta öğrenimini Anadolu Lisesi'nde tamamlamış birisi olarak müziği meslek olarak seçmem, ailem başta olmak üzere çevremdeki çoğu insanı şaşırtmıştı. Mühendislik gibi fen ve matematik alanından bir meslek seçmem beklenirken üniversite eğitimimi müzik üzerine sürdürmeye karar verdim. Bunda gitara olan aşkımin etkisi çok büyüktür. Fakat asıl önemli etken müziğin kendisine olan aşkımdı. Çocukluğumdan beri, hayatımı, çok sevdiğim sözlü ya da sözsüz eserlerin eşliğinde izlediğim bir film gibi görürüm. Yaşantımın her dönemine ait bir müzik vardır benim için. Anılarım bu melodiler sayesinde canlanırmış gibi gelir her zaman. Müzikle bu denli arkadaş olmam sebebiyle, çok sıkıntılı bir süreç sonunda ve birçok engeli aşarak üniversiteye girdiğim an hayallerimin büyük bir bölümünü gerçekleştirdiğimi düşünmüştüm.

Birçok anlamda hayal kırıklıklarıyla dolu olan, genellikle kendimi ve çevremde olup bitenleri sorgulamak durumunda kaldığım, bütün bunlara rağmen çok mutlu zamanlar geçirdiğim, gerçekten yetenekli müzisyenlerle tanışma ve çalışma şansı bulduğum okul yaşantımda, üniversitelerimizin yetenek ve müzik aşkıyla dolu öğrencilerden oluşan çok büyük bir potansiyel taşıdığına da şahit oldum. Yaşadığımız ülkede gerçekten hor görülen bir mesleğe sahip olmamıza, insanlar tarafından sanata ve gerçek sanatçıya hiçbir zaman değer verilmediğine defalarca tanık olmamıza rağmen sadece müzik için emek verdiğimiz ve sadece müzik ile geçirdiğimiz sayısız zamanlarımız oldu. Hiçbir çıkar karşılığında olmadan, sanat için kalplerinde sönmek bilmeden yanan ateşi benimle paylaşan tüm dostlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Lisans eğitimimi tamamladığımda, ülkemizdeki yaşam koşulları gereği ivedilikle, para kazan-harcı çarkının içine girmem gerekiyordu. Bunun için okul okul gezerken, sevgili hocam Cemalettin GÖBELEZ' in bana söylediği “ Bu ülkede ya az para çok sanat ya da çok para az sanatı tercih etmelisin” cümlesi hala kulaklarımdan çıkmaz. Bu sözlerin üzerine eğitime devam etmeye ve ileride, sanatın gerçek değerine kavuşabileceği bir ülkede yaşayabilmek için tüm benliğimi adayacağından emin olduğum birçok müzik gönüllüsünden biri olmaya karar verdim. Böylece yüksek lisans eğitimime 2004 senesinde başlamış oldum.

Üç sene süren yüksek lisans eğitimim sırasında, üniversitelerimizin birçoğunda, bilim ve sanattan uzak insanların görev yaptığını görmek, çok yetenekli ve yüreğinde öğretmenlik ateşi yanan müzisyenlerin üniversitelerden uzak tutulduğuna şahit olmak beni derinden yaralamış, gelecekle ilgili hayallerimi çok uzun süreler irdelememe sebep olmuştur. Araştırmam süresince topladığım veriler, zaten gün gibi ortada duran gerçeklerin sayısal olarak ifade edilmesinden başka bir şey değildir. Maalesef, ülkemizdeki eğitim, günümüzde, bütün kademeleriyle bilgisizliğin ellerine teslim edilmiştir. Bu anlayış, üniversiteye yeni başlayan birçok hevesli müzisyeni daha yolun başında sindirmekte ve idealizmi yok etmeye devam etmektedir. İdealizm'in var olmadığı bir yerde, geleceğin aydınlık insanlarını yetiştirmekten söz etmek dürüstlük olabilir mi?

Bu mekanizmanın bozulacağına ve olması gereken şekilde işlemeye başlayacağına dair inancımız çok azalmış olsa da, benim gibi düşünen çok sayıda arkadaşım olduğunu biliyorum. Bizim gibi düşünen insanların da yetişmekte olduğuna inanmak istiyorum. Umarım bir gün insanların bilgi ve yetenekleri ile değerlendirildiği, emeklerin boşa gitmediği ve hakların yenmediği bir ortamda yaşar, düşünür ve üretiriz.

Araştırmam süresince bana hep destek olan, en çaresiz zamanlarımda varlığı ile yaşamımı aydınlatan biricik eşim, Evrim Macide KÖZ' e, varlığımı borçlu olduğum, beni sonsuz sevgileri ile yetiştiren ve daima dürüstlük yolunda ilerleyebilmem için bana örnek olmuş, desteklerini hiç esirgememiş olan, her şeyim, annem Filiz KÖZ ve babam Mehmet KÖZ' e, sevgili kardeşim Ozan KÖZ' e, tez aşamasında, iyilik dolu kalbi ve müthiş müzikal yeteneği ile bana her anlamda yardım eden sevgili arkadaşım Ozan ÇINAR' a, en sıkışık zamanımda imdadıma yetişen, dehasına hayran olduğum biricik arkadaşım Emre UZUNOĞLU' na, benim için sıkışık zamanında vakit ayıran ve birçok kişiye ulaşabilmemi sağlayan sevgili Gökay DİNÇER' e, bu önsöz yazılırken İtalya'da eğitimine devam eden, yukarıda bahsettiğim müzik gönüllülerinden birisi olduğundan şüphe edilmeyecek arkadaşım Elçin Değer BİRİCİK' e, sevgili zümre arkadaşım Hüseyin Gökhan DENİZER' e, anketi hazırlamamda yol gösteren, bilgisi ve zekasıyla beni çok etkileyen, hocam Levent DENİZ' e, danışmanım Aylin Tüzer CAN' a, üniversite yaşantım boyunca kendisinden çok şey öğrendiğim, bir baba sıcaklığı ile bana sahip çıkan ve benim için

bir üniversite profesöründen çok daha fazla anlama sahip olan sevgili hocam, Cemalettin GÖBELEZ' e, ve gerek pedagojik gerekse alan bilgileri ile bize birçok şey katmış, yetişmemizde emeği geçmiş olan hocalarıma ve adını sayamadığım diğer tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

ÖZET

Araştırma, İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemlerin ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğinin ilgili öğretim elemanları ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evreni, Türkiye’deki, Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda görevli, ilgili öğretim elemanları ve İlköğretim okullarında görev yapmakta olan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenleridir.

Öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi doğrultusunda, Marmara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi’nden 6 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur.

Müzik öğretmenlerinin görüşlerinin doğrultusunda ise, tüm Türkiye’den, İlköğretim okullarında görev yapmakta olan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanından mezun olmuş 35 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur.

Araştırma, 2006-2007 eğitim-öğretim yılıyla ve ulaşılabilen müzik öğretmenleri ile ilgili öğretim elemanları ile sınırlıdır.

Öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinden, anketler aracılığı ile görüşler alınmış, anketler sonucunda elde edilen veriler istatistiksel işlemlere tabi tutulmuştur.

Birinci anketten elde edilen bulgulara göre, öğretim elemanları, fakültelerde uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin içeriğini, haftalık ders saati, çalgı tekniklerini, akor pozisyonlarını, Türk ve yabancı bestecilere ait seçkin örnek ve yazılı kaynak kullanarak ya da doğaçlama eşlik yapmaya yönelik uygulamaların durumu içerikleri bakımından yeterli bulmamışlardır.

Öğretim elemanları, dersin, Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme ve Eşlik (Korepetisyon) gibi ilgili diğer derslerle olan ilişkisini yetersiz bulmuşlardır.

Öğretim elemanları, gitarı, ses genişliği, gürlüğü, çoksesliliğe elverişli yapısı, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler bakımlarından, okul şarkılarına eşlik etmede uygun bir çalgı olarak tanımlamış, öğretmenlik uygulamasına, müzik dersinin

verimine ve öğrencilerin müzikal gelişimlerine olumlu katkı yapacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Öğretim elemanlarına göre, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitar için yazılmış mevcut kaynaklar; sayı ve içerik bakımından yeterli görülmemiştir.

İkinci anketten elde edilen bulgulara göre, müzik öğretmenleri fakültede aldıkları Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin içeriğini; haftalık ders saati, çalgı tekniklerini, akor pozisyonlarını, Türk ve yabancı bestecilere ait seçkin örnek içerikleri bakımından yeterli bulmamıştır. Yine, müzik öğretmenleri, dersin; diğer çalgılara, farklı türlerdeki okul şarkılarına, farklı ritmik karakterlere eşlik etme uygulamalarında yetersiz olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Araştırmadaki çarpıcı bulgulardan biri de, müzik öğretmenlerinin çoğunun, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin, eşlik yapma becerisi kazandırmada yeterli olmadığını düşünmeleridir.

Öğretmen görüşlerine göre, gitar dersi ile ilgili olan diğer dersler arasında uyum söz konusu değildir ve Öğretmenlik uygulaması derslerinde, gitarın sınıf ve eşlik çalgısı olarak kullanılmasına yönelik yeterli uygulamalar yapılmamıştır.

Öğretmenler de, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar konusunda öğretim elemanları ile aynı fikri paylaşmışlar, gitarın, kesinlikle, uygun bir eşlik çalgısı olduğunu belirtmişlerdir.

Son olarak, araştırmada, öğretmenlerin mevcut kaynakları sayı ve içerik bakımından yeterli bulmadıkları, birçoğunun derslerde kendi hazırladıkları eşlik çalışmalarını kullandıkları görülmüştür. Bu durum, yapılan eşliklerin niteliği kontrol edilemediği için, çok sağlıklı bulunmamıştır.

ABSTRACT

This study has been conducted with the purpose of evaluating “the problems in accompaniment to the school songs, with which the music teachers, who are graduated from the field of Guitar Education and teaching second degree classes in primary schools, are confronted” and “usability of the guitar in this aspect”, in accordance with the opinions of the related academic educators and the teachers.

The source group of this study consists of the related academic educators who are working in Fine Art Education Music Departments and Guitar Education graduate music teachers who are working in primary schools.

For taking the opinions of academic educators, it has been formed a sample group of six people from Marmara University, Gazi University, Abant İzzet Baysal University and Selçuk University.

For taking the opinions of music teachers, it has been formed a sample group of thirty-five people who are graduated from the field of Guitar Education and teaching second degree classes in primary schools of all over Turkey.

This study is limited only within 2006-2007 education year and the music teachers and related academic educators that could be contacted with.

The opinions of the academic educators and the teachers have been taken by poll method and the results have been calculated by statistic methods.

According to the findings in the first poll, the academic educators think that the content of the Individual Guitar Education lesson, which is being studied at the universities, is inadequate in teaching period a week, teaching chord progressions and instrument techniques, the existence and variety of selected pieces of Turkish or foreign composers, the practise of accompaniment skills either by using written sources or improvising.

The academic educators also think that this lesson is not associated adequately with the other lessons like Orchestral/Chamber Music, Educational Music Composition and Accompaniment (Correpetition).

They define the guitar as an instrument appropriate for accompaniment to the school songs owing to its register, volume, usable polyphonic form, usable rhythmic forms and sound effects. They also think that, it has good effects on teaching activity, musical creativity and the development of musical attitude of the students.

According to the findings in the second poll, the music teachers think that the content of the Guitar Education lesson they had at the university was inadequate in teaching period in a week, teaching chord progressions and instrument techniques, the existence and variety of selected pieces of Turkish or foreign composers. Again, the music teachers say that this lesson is inadequate in accompaniment to the other instruments, different kind of school songs and different rhythmic characters.

In this study, one of the remarkable findings is that most of the teachers think that Guitar Education lesson is insufficient because it doesn't teach accompaniment skills well and effective enough to use.

According to the teachers' opinions, there is no consistency between the guitar lesson and the other related lessons. In teaching activity lessons, there hasn't been any adequate study for the guitar to be used as an instrument of class and accompaniment.

The teachers agree with the academic educators on the opinion that the guitar is an absolute instrument appropriate for accompaniment and its advantages in the lessons can be very effective.

Finally, in this study, it has been found out that the teachers do not think the amount and the content of existing sources are sufficient for the lessons. It is seen that most of them use their own accompaniments. However; since the quality of these accompaniments cannot be controlled, they are not accepted completely appropriate.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
TABLolar LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Sanat ve Müzik.....	3
Müzik Eğitimi	5
Müzik Öğretmenliği Eğitimi	7
Gitarın Tarihçesi	10
Türkiye Klasik Gitar Tarihi.....	17
Çokseslilik.....	20
Çoksesliliğin Tarihsel Gelişimi.....	20
Müzikte Eşlik	22
Eşlik Eğitimi	26
Klasik Gitarın Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği.....	29
Klasik Gitarda Kullanılan Eşlik Teknikleri.....	30
1.1 Problem	35
1.2 Amaç	35
1.3 Önem	37
1.4 Sayıtlılar	37
1.4 Sınırlılıklar	37
1.5 Kısaltmalar	38
BÖLÜM II.....	39
YÖNTEM.....	39
2.1 Araştırmanın Yöntemi.....	39
2.2 Evren ve Örneklem	39
2.3. Veri Toplama Araçları	41

2.3.1. B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, müzik dersinde kullanılan okul şarkılarına eşlik etmede var olan durumun değerlendirilmesine ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğine yönelik görüşleri anketi.....	42
2.3.2. Gitar eğitimcilerinin, üniversitelerdeki B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'na ve gitarın ilköğretim müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşleri anketi	42
2.4 Verilerin Çözümlemesi	42
BÖLÜM III	43
BULGULAR VE YORUM.....	43
3.1 Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar.....	43
3.1.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular	43
3.1.2. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin, klasik gitarın sahip olduğu imkanlar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalarla ilgili görüşlerini yönelik bulgu ve yorumlar	48
3.1.3. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin, gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynakların var olan durumu ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar.....	51
3.2 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar	54
3.2.1 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar	54
3.2.2 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar	56
3.2.3 Müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın, Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme ve Eşlik dersleri ile ilişkisine yönelik görüşlerine ait bulgular.....	59

3.2.3 Müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilişkisine yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar	61
3.2.4 Müzik öğretmenlerinin, Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı'nın içeriğine ve müzik derslerinin çalgı eşlikli işlenmesine yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar	63
3.2.5 Müzik öğretmenlerinin, gitarın müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar	65
3.2.6 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, gitarın okul şarkılarına eşlik etmede kullanımı ve var olan ilgili kaynaklara yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar	68
BÖLÜM IV	72
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	72
4.1 Sonuç ve Tartışma.....	72
4.1.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin; B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	72
4.1.3. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin; gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	75
4.1.4. İlköğretim İkinci Kademe'de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	76
4.1.5. İlköğretim İkinci Kademe'de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	78
4.1.6. İlköğretim İkinci Kademe'de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme, Eşlik (Korepetisyon) dersleri ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	79

4.1.7. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:	80
4.1.8. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı ile ve müzik dersinin çalgı eşlikli olarak işlenmesi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:.....	81
4.2 Öneriler	85
4.2.1. B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı’nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili öneriler	85
4.2.2. Gitarın sahip olduğu olanaklar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili öneriler	88
4.2.3. Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili öneriler.....	89
KAYNAKÇA	90
EKLER.....	96
EK 1	97
EK 2	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Şifreli bas yazımı	23
Şekil 2. Akorların ön plana çıktığı yazım	23
Şekil 3. Klasik armonide kullanılan şifreleme örnekleri.....	24
Şekil 4. Seslerin harflerle ifade edilmesi.....	24
Şekil 5. Akorların harflerle ifade edilmesi	25
Şekil 6. Harflerle eşliklendirilmiş okul müziği örneği.....	25
Şekil 7. Popüler müzikte harflerin kullanımı	25
Şekil 8. Rasgado'nun nota yazımında gösterimi	31
Şekil 9. Falla'nın <i>Üç köşeli şapka süiti</i> 'nden bir pasaj	31
Şekil 10. Gitarda arpej tekniği için bir örnek.....	32
Şekil 11. Flajöle tekniği, Rodrigo'nun <i>Invocation y Danza</i> eserinden bir pasaj	33

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Akademik unvanınız nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	40
Tablo 2. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Öğretmenlik tecrübeniz nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	40
Tablo 3. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Daha önce ilköğretim okullarında öğretmenlik yaptınız mı?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları	40
Tablo 4. Örneklemede yer alan müzik öğretmenlerinin “En son mezun olduğunuz eğitim programı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	41
Tablo 5. Örneklemede yer alan müzik öğretmenlerinin “Öğretmenlik tecrübeniz nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	41
Tablo 6. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Daha önce ilköğretim okullarında öğretmenlik yaptınız mı?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	43-44
Tablo 7. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Gitarın sahip olduğu imkanlar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	48
Tablo 8. Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....	51

Tablo 9. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın öğretmenlik uygulamasına katkısı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....54

Tablo 10. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....56

Tablo 11. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın ilgili diğer dersler ile ilişkisine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....59

Tablo 12. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın Öğretmenlik Uygulaması ile ilişkisine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....61

Tablo 13. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı’na ve müzik derslerinin çalgı eşlikli olarak işlenmesine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....63

Tablo 14. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Gitarın, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımlar.....65

Tablo 15. Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin “Gitarın, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları.....68

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim

Çağlar boyu gelişen eğitim anlayışı sonucu öğrenme, doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreç olarak kabul edilmiştir. İnsan, öğrenme sürecinde toplumsallaşmış, en küçük birimlerden büyük imparatorluklara kadar uzanan medeniyetler kurmuştur. Bilim ve teknikte, sanatta, felsefede çağlar kapanmış, yeni çağlar başlamıştır. İnsanı doğanın hakimi yapan, içinde yaşadığı dünyayı değiştirmesine ve şekillendirmesine yol açan etken öğrenmedir. Bunun sonucudur ki, medeniyetleşme sürecinde en önemli olgulardan biri de öğrenileni öğretmek olmuştur. Kültürünü devam ettirebilen, kişisel yetenekleri geliştiren, nitelikli insan gücüne sahip ve yaşadığı dünyayı koruyan, çevresine karşı duyarlı bireylerin oluşturduğu toplumlar için de öğrenilen bilgilerin belli bir plan içinde verildiği bir eğitim gereklidir.

Eğitim, farklı görüşler doğrultusunda farklı tanımlara sahiptir:

“Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.” (Ertürk, 1993)

“Eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu beyinde istendik davranışlar oluşturma sürecidir.” (Sönmez, 2004)

“Eğitim, kişinin toplumsal yeteneklerinin ve üst düzeyde kişisel gelişmesinin sağlanması için, seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir.” (Varış, 1994)

“Eğitim olayı, insanın bir özgürleşme sürecidir. Öğreten ve öğrenen arasındaki ilişkinin özünü sevgi ve sorumluluk oluşturur. Bu ilişkide eğitim, öğrenenin değer ve moral dünyasını inşa eder. Eğitim aracılığıyla, öğrenen çocuk kendi kendini belirler, birey olma yetisi kazanır, bir ahlaki ve moral yapı oluşturur.” (Hesapçıoğlu, 2004)

“Eğitimin amaçları dört maddede toplanabilir:

1. Kuşaktan kuşağa gelen bilginin aktarılması, kültürel değerlerin benimsetilmesi ve yeni kültürel değerlerin üretilmesini sağlamak,
2. İnsanların yeteneklerine göre değişik türdeki işleri yapacak değişik yeterlikte insan gücünün yetiştirilmesini sağlamak.
3. Eğitilenin çevresine uyum sağlaması için yaşantılar kazandırılması, toplumsal kuralların benimsetilmesi ve uygulanması ile bu kuralların geliştirilmesi için bireyin katkı sağlayacak yeterliğe ulaştırılmasını sağlamak.
4. Yaşantılar yoluyla insanın var olan yeteneklerinin, kişiliğinin geliştirilmesi ve bireyin sahip olduğu güçlerini çevresinin yararına kullanmasının sağlanması.” (Piji, 2006)

“Öğretmen sözcüğü, eylemden isim türetme yoluyla, *öğret* eylem köküne *men* ekinin eklenmesiyle, kısacası *öğret* + *men* türetmesiyle oluşmuştur. Bu oluşuma göre öğretmenin işi veya uğraşısı *öğretme* dir. Böylece öğretmen, ‘öğretme işini yapan veya bu işle uğraşan kimse’ anlamına gelmektedir. Öğretmenlik ise “öğretmenin görevi, öğretmenini yaptığı iş, öğretmenin uğraşısı” demektir.” (Uçan, 2006, s:69)

“ Öğretmek ” kavramı:

“1. Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.

2. Yetenek kazandırmak.

3. Bilinmeyen bir konuda bilgi sahibi olmasını sağlamak demektir.” (TDK 2005, 1533)

Gerek eğitimin amaçlarından gerekse yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak, öğretici kavramının eğitim için yaşamsal bir önem taşıdığını söyleyebiliriz. İyi bir öğretmen, iyi öğrenciler yetiştirerek insanlığın gelişimine katkıda bulunur. Toplumun kültürünü devam ettirebilmesine yardımcı olur ve öğrenen bireylerin kişisel gelişimlerinin en üst düzeye çıkarılması amacına hizmet eder.

Kodaly 1946' da New York'ta Ciddi Müziği Popülerleştirme adlı bir dersinde şunları söylemiştir:

"Okullarda öğretim geliştirilebilir, eğer biz öncelikle iyi öğretmenler yetiştirebilirsek."

Sanat ve Müzik

İnsanlar sadece yaşamak için yaşamazlar. Düşünebilen ilk insandan beri yaşanan dünyayı tanıma ve onu ifade edebilme çabası, insanları sanat alanına yöneltmiştir. Tarih boyunca ünlü düşünürler sanat için farklı yorumlarda bulunmuşlardır.

Tolstoy sanatın ortaya çıkışı hakkında "İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştı" der.

Kant'a göre; sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir. Güzel Sanat' ı ancak deha yaratabilir.

Hegel'e göre; Sanattaki güzellik doğadaki güzellikten üstündür. Sanat, insan aklının ürünüdür. Kendisine doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır.

Marks'a göre; yaratıcı eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanileştiren bir olgudur. Araştırmacı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir.

B. Croce; güzelliğin yerine anlatımı öne çıkarır. Sanat, sezginin ve anlatımın birliğidir. Bireysel ve teorik bir etkinliktir. Doğa, sanatçının yorumu ile güzel olabilir.

Müzik, sanatın, canlılar üzerinde etkisi en çabuk görülen dallarından biridir. Eski çağlardan beri insanları etkileyen müzik, tedavi, isteklendirme, eğlence amaçlı kullanılmış, en mutlu günlerden büyük yas dönemlerine kadar yaşayışın her anında

insanlığın bir parçası haline gelmiştir. Çağlar boyunca yaşamış olan en güçlü medeniyetlerin ortak noktalarından birisi de, kendilerine ait müzikal yaşantılar geliştirmiş olmalarıdır. Kùltürlerinde kendilerine ait müzik dizileri, şarkı biçimleri ve çalgılar bulunduran bu medeniyetler güçlerinin bir kısmını da bu özelliklerinden almışlardır.

Tek tek belki hiçbirini tam olarak müziğı tanımlayamayan, ancak hepsi birlikte bütünsel bir ifade oluşturabilen çok çeşitli ‘müzik’ tanımları vardır:

- Müzik, gök ve toprak arasında bir uyumdur. (Konfüçyüs)
- Müzik, insanlığın ahlakını arındıran kutsal bir birimdir. (Dede Efendi)
- Müzik, Tanrı’nın dilidir. (Eflatun)
- Müzik, sözcükler ile anlatılması olanaksız duygu ve coşkuları; sezdirecek, duyuracak biçimde düzenlenmiş sesler aracılığıyla başka gruplara yansıtma sanatıdır. (Saygun)
- Müzik, düşünce ve duyguları kulağı hoş gelecek seslerle iletme sanatı; bu biçimde düzenlenmiş seslerden oluşan yapıtların söylenmesi ya da çalınmasıdır. (Resimli Türkçe Sözlük)
- "Müzik, yerini başka hiçbir şeyin alamayacağı bir entelektüel besindir. Onu alamayanlar ruhsal bir kanksızlık içinde yasar ve ölürler. Müziksiz sağlıklı bir ruhsal yaşam düşünülemez. Ruhun içinde sadece müziğın aydınlattığı bölgeler vardır." (Kodaly, Okul Müzik Topluluklarının Yaraları Nelerdir? 1944)

Yine Konfüçyüs ‘e göre:

“ Müzik, dimağdan çıkar. Dimağın çalışması dış etkilerle olur. Dış etkilerin sonu yoktur. Dimağ, kederle harekete geldiğı zaman müzik kederlidir; sevinçle harekete geldiğı zaman neşeli... Bir toplumun müziğı bozuldu mu o toplumda pek çok şey de bozulmuş demektir.” (Halvaşı, 1999, s:10-11)

Müzik Eğitimi

“Yaşantımızın her alanına etki edebilen ya da yaşantımızın her alanındaki etkilerin göstergesi olabilen müzik, bilimsel yöntemlerle, yetkin kişilerce ve uygun ortamlarda eğitiminin yapılması gereken bir daldır.” (Özyörük, 2006, s: 4)

Uçan’ a göre “Yalın ve özlü anlamıyla müzik eğitimi, ‘bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma’, ‘bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma’ ya da ‘bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme sürecidir.” (Uçan, 1997, s: 30)

Müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır.

Ancak, kolu ve dalı, kapsamı ve içeriği, araç ve gereci, yöntemi ve tekniği, ortamı ve düzeyi, aşaması ve süresi ne olursa olsun müzik eğitimi, temelde, genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir.

Genel müzik eğitimi; iş, meslek, okul, bölüm konu ve program ayırımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, “sağlıklı” ve “insanca yaşam” için gerekli asgari – ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

Yine Uçan’ a göre:

“Genel müzik eğitimi, aslında, her düzeyde, her yaşta herkes için zorunludur ya da zorunlu olmak durumundadır. Çünkü müzik her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari-ortak genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir. Ancak, ülkemizde ilköğretim öncesi ve ilköğretim düzeylerinde zorunlu olduğu halde, orta öğretim ve yüksek öğretim düzeylerinde henüz zorunlu hale getirilmemiştir.” (Uçan, 1997, s: 31)

Zoltan Kodaly, genel müzik eēitiminin önemine Şu sözleri ile dikkat çekmiŐtir:

"İlkokulun amacı kiŐiliēin tam olarak oluŐması yönünde temeller atmaktır. Müziksiz tam kişi yoktur. Bir kişi, on beş yaŐına kadar onun hakkında dŐ nmezse bile iyi bir mühendis, kimyacı vb. olabilir. Ama eēer kulaēı altı yaŐından beri (hatta daha önceden...) düzenli olarak eēitilmezse müzik anlayışına sahip olamaz. İlkokuldaki müzik  ēretimi konusu, mziēin kendinden çok daha fazla Őeyle ilintilidir. Müzik dinleyicisi / izleyicisi yetiştirmek bir toplum yetiŐtirmektir."

"Müzik  ēretimi, anaokulunda baŐlamalıdır ki  ocuk mziēin temellerini erken yaşta yakalayabilsin, çünkü müziksel işitme ancak erken baŐlandıēı takdirde başarılı olabilir. "(Kodaly, Fiatalok Bildirisi, 1941)

Özengen müzik eēitimi, mziēe ya da mziēin belli bir dalında  zengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın alanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum saēlamak ve bunu alabildiēince sürdürüp geliŐtirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. (Uçan, 1994)

Mesleki müzik eēitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eēilimi gösteren, seçme olasılıēı bulunan ya da öyle görünen, mziēe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, iÇin ya da mesleēin gerektirdiēi müziksel davranıŐları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Müzik sanat ılıēı eēitimi (bestecilik eēitimi, seslendiricilik/ yorumculuk eēitimi) müzik bilimcilik eēitimi, müzik  ēretmenliēi (eēitmenliēi) eēitimi, müzik teknolojuluēu eēitimi, mesleki müzik eēitiminin başlıca kollarını oluşturur (Uçan, 1994).

Mesleki Müzik Eēitimi, genellikle,  ng n eēitim kurumlarında ya da bu kurumlardakine benzer ortamlarda gerçekleştirilir. Bazı ( zel) durumlarda, bazı dallarda çok erken yaŐlarda baŐlamakla birlikte, genellikle  ēretimin son yıllarında ki yönlendirmelere de baēlı olarak, orta  ēretimde belirginleŐir ve yüksek  ēretimde kesin biçimini alır. Alan bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak

biçimde programlanır. Programlarda, ortaöğretimden yüksek öğretime doğru gidildikçe alan ve meslek bilgisine daha çok ağırlık verilir.

Müzik Öğretmenliği Eğitimi

Ülkemizde 1830’lardan itibaren sivil eğitim alanında rüştiyeler, idadiler, sultâniler, darülmâarif gibi okulların devletin denetiminde açılması, eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılmasını sağlamış ve bu okullarda programlara uygun eğitim yapma zorunluluğu getirilmiştir. Anılan sivil okullarda “Gına” “Musiki ve Gına” ve “Musikî” adları altında müzik derslerinin yer aldığı görülmektedir (Ünal 1988).

1909 yılında Darülmualimin’de (açılışı 16 Mart 1848 olan ve medreseler dışında açılmış okullara öğretmen yetiştiren kurum), 1914 yılında da ilkokul müfredat programlarında müzik derslerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu derslerin okutulmasının istenmesine karşın eğitimcisinin yetiştirilmemiş olması, o zaman amaçlanan müzik eğitiminin gerçekleşmesine olanak vermemiştir (Ünal 1988).

“Cumhuriyet Yönetimi, Ulu Önder Atatürk’ün yönlendirmesiyle, bireylerimizi ve ulusumuzu çağdaş yaşamın gerekleri doğrultusunda ‘hızla değiştirip geliştirme’ ve ‘ulusal kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma’ hedefleri doğrultusundaki işlevleri nedeniyle ‘örgün genel müzik eğitimine büyük önem vermiş, bunun temel gereği olarak ‘müzik öğretmeni yetiştirme’ işini öncelik ve ivedilikle ele almış, Cumhuriyetin ilanının üzerinden bir yıl bile geçmeden gerçekleştirdiği ilk köklü atılımlardan biri olarak, bu konuda gerekli kararları alıp, 1 Eylül 1924 tarihinde Musiki Muallim Mektebini kurmuştur. Bu mektep 1 Kasım 1924 tarihinde öğretime açılmıştır.” (Uçan 1994).

“Okulun süresi, ‘üç yılı eğitim, bir yılı tatbikat’ olarak belirlenmiş ve bir yıllık ‘ihzari (hazırlık)’ sınıfı ile bu süre 5 yıla çıkarılmıştır. Okul, önceleri ilkokulu bitiren 13-17 yaşları arasındaki çocukları öğrenci olarak alırken, 1931’deki yönetmelikle üst yaş sınırı 14’e indirilmiş ve eğitim süresi 6 yıl olmuştur (Ünal 1988).

“1935-37 yılları arasında Türkiye’de Konservatuarı kurmak ve müzik sorunları ile ilgilenmek üzere çağrılan Paul Hindemith, Müzik Öğretmen Okulunun,

Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsüne bir yabancı uzman gözetiminde bağlanmasını salık vermiş ve bölüm, 1937-1938 yılında adı geçen kuruma aktarılmıştır. Bölümün ilk Başkanlığına da Prof. Edward Zuchmayer getirilmiştir (Altunya 1995).

Böylece, müzik öğretmeni yetiştirme işi, küçük yaşta başlayan ve icracılık yönü ağır basan, genel kültür açısından ise eksiklikleri bulunan yoğun müzik öğrenimi veren okullar yerine, sanatçı ve eğitimci yönleri arasında iyi bir denge kurulmuş, üç yıllık bir yüksek öğrenim olan Eğitim Enstitülerine bırakılıyordu. Eğitim Enstitüleri, 3 yıl öğretim süreli bir yüksek okul olarak ortaokullara çeşitli kollarda öğretmen yetiştiriyordu. Ancak Resim, Beden Eğitimi, Müzik bölümleri, liselere de öğretmen yetiştiriyordu. Bu durum 1978-1979 öğretim yılına kadar sürmüştür. Bu yıldan itibaren, 18 Ekim 1978 tarih ve 31305 sayılı Bakanlık onayı ile dal öğretmeni yetiştiren Eğitim Enstitülerinin öğretim süresi 4 yıla çıkarılmış, adları Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. Temel eğitim, II. kademe ve Ortaöğretim Kurumlarına dal öğretmeni yetiştirecek şekilde yeniden düzenlenmiştir (Duman 1991).

Yüksek Öğretmen Okulları, 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Eğitim Fakültelerine dönüşerek üniversitelere bağlanmıştır. Bu tarihe kadar Milli Eğitim Bakanlığı direktif ve kararları ile yürütülen öğretmen eğitimi görevi, bu tarihten sonra üniversitelere verilmiş ve Müzik Öğretmeni artık üniversitelerde yetişir olmuştur.

Türkiye’de Ortaöğretime Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardan sadece Musiki Muallim Mektebi, bir “Ortaöğretim” kurumudur. Diğerleri ise, birer ‘yükseköğretim’ kurumudur. Bu durum Türkiye’de müzik öğretmenin 1937 yılına kadar ‘ortaöğretim’, 1937 yılından günümüze kadar da ‘yüksek eğitim’ düzeyinde yetiştirildiğini göstermektedir.”

“Müzik Öğretmeni Yetiştirmede köklü bir değişiklik, Yüksek Öğretim Yürütme Kurulunun 4.11.1997 tarih, 97. 392761 sayılı kararı ile olmuştur. Musiki Muallimden bu yana Müzik Öğretmeni Yetiştirme, bağımsız bir kurum ya da bölüm olarak devam etmiştir. Fakat söz konusu Müzik Öğretmeni yetiştirme, 1998-1999 Eğitim Öğretim Yılından itibaren Eğitim Fakültelerinin yeniden düzenleme çalışmaları sonucuna göre, bu fakültelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünün Müzik

Öğretmenliği Programı Anabilim Dalı olarak sürdürülmektedir.” (G.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi, 2001, s:135-142)

“Dört yıllık lisans eğitimi veren Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda, gerekli müzik yeteneği, müzik bilgisi, fiziksel uygunluk gibi özellikleri taşıyan ve yetenek sınavı ile seçilen öğrencilere “müzik öğretmeni” yetiştirmeye yönelik öğretim programı uygulanmaktadır. Programda, müziğin pek çok boyutu (Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi, Bireysel Ses Eğitimi, Toplu Ses Eğitimi, Eğitim Müziği Besteciliği, Müzik Tarihi, Okul Çalgıları, Orkestra ve Oda Müziği ve Eşlik) ile birlikte Bireysel Çalgı Eğitimi, Öğretmenlik Formasyonu ve Kültür Dersleri de yer almaktadır. Çalgı eğitim alanında ilköğretim kurumlarında müzik öğretmenliği yapacak kişilere, mesleki açıdan nitelik kazandırmak, derste çalgılarını kullanabilecek ve öğretebilecek eğitimi vermek hedeflenmektedir.” (Halvaşı, 2000, s:41)

Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Bireysel Çalgı Eğitimi şöyle tanımlanmaktadır:

“Bireysel Çalgı Eğitimi dersi, aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar” (YÖK, 1998, s:80)

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin, eğitimciler tarafından en çok yararlanılan temel kaynaklarından biridir. Öğretmenler aldıkları eğitim doğrultusunda, derslerinde çalgılarını kullanabilme ve bu yolla öğretimini gerçekleştirme olanağı kazanırlar. Çalgı eğitimi ile ses müziğini desteklemeye, eşlik etmeye, çok sesliliğe geçişe ve her şeyden önce bir müzik kültürü oluşturmaya katkıda bulunulur. Müzikte grup çalışmaları ve yardımlaşma, birlikte üretebilme duygusunu geliştirmektedir.

“Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları’nda yetişmekte olan müzik öğretmeni adaylarının mesleki gelişimlerinde, çalgı eğitiminin önemi büyüktür. Çağdaş eğitimin öngördüğü bilişsel, devinimsel ve duyusal alana yönelik davranışlar kazandırmayı amaçlayan bu derste, öncelikle çalgı çalmaya ilişkin temel teknikler ve davranışların temelinin atılmasının yanı sıra, öğrencinin müziği gerçek duyguları ve yaşantıları içeren bir sanat olarak

algılamasının ve müziksel düşünmesinin sağlanması da dersin önde gelen amaçları arasında yer almaktadır.” (Ekinci, 2000)

Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının, müzik öğretmenliği lisans programında, bireysel çalgı eğitimi bünyesinde yer alan çalgıların gerekli literatüre ve olanaklara sahip olması önemlidir. Gitar, çalgı eğitiminin amaçlarına yönelik olarak müzik derslerinde, kol çalışmalarında ve kurslarda, gerek sınıf çalgısı gerekse solo ve grup çalışmalarına imkan veren bir çalgı biçiminde hizmet etmektedir. (Halvaşı, 2004, s:2)

Gitarın Tarihçesi

Gitarın tarihi, günümüzde kullanılan evrensel çalgıların çoğundan daha eskiye dayanmaktadır. En eskisi ise Hitit Gitarı olarak bilinmektedir. Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yaklaşık 3300 yıl (M.Ö 1400) öncesine ait “Gitar Çalan İnsan” figürlü oymalı kaya bulunmaktadır. (Kanneci, 1988 s.4)

Milattan önce 800-1000 yılları arasında Mısırda ise, bugünkü gitarın pek çok özelliklerini taşıyan bir telli çalgı kullanılıyordu. İki kenarı içeriye doğru çukurlaşmış, oval gövdesi (ses kasası) olan, ön ve arka tablası düz ve yine, düz bir yanlık ile bir araya getirilmiş, ön alan merkezinde yuvarlak işitimi deliği bulunan ve perdelerle donatılmış düz bir sapı olan bir çalgıdır.

Binlerce yıllık çok az bazı verilerden bugüne kadar, gitarın, modern aktüel forma ulaşma süreci ve ara formlar, çoğunlukta birbirini gizlemiş, bunların birini diğerinden ayırt etmek güç olmuştur. Bütün bu çalgı gruplarının, tarihi bütünlük içinde devamlı incelenmesi gerekmektedir. Her yeni arkeolojik araştırma bizi karanlıkta kalan ara formlara ve bu ara formlardaki çalgılar hakkında daha derin bilgilere ulaştırabilir. Bu şekilde çalgıların tarihi açısından daha da bilinçlenmiş oluruz.

Tarihte bugünkü gitar ile benzerlik gösteren, gitarın öncüsü olarak kabul edilmiş birçok çalgıya rastlanmış olmasına rağmen, Lavta ve Vihuela modern gitarın ataları olarak kabul edilir.

Lavta

İsmi Arapça tahta veya ağaç demek olan al'ud'dan gelen lavta, dünyanın bütün ülkelerinde değişik biçim altında görünmüştür. Bazı tarihçilere göre kökleri Avrasya veya Kapadokya, bazılarına göre de Mısır'dır.

Lavtanın sapı kısa, geniş ve nispeten az kalındır. Sert ağaçtan bir tuş (klavye), genellikle abanoz ağacından olmak üzere icracının sol el parmaklarını bastığı yüzeyi kaplar. Bir çift bağırsak telle yapılmış bilezikler, düzenli olarak yerleştirilerek sapın etrafını sararlar. Bunlar perdelerdir ki üzerinde baskı yapılacak tellerin perde aralarının sınırlarını belirtirler. Baş ve sapın birleşme noktasında birinci perde olarak fildişinden bir üst eşik yer alır.

Lavtanın başı özel niteliğe sahiptir. Arkaya doğru atılmış pozisyonu sebebiyle, bu konu üzerindeki tartışmalar sürmektedir. Bununla beraber, bu konu, çifte bir derdin cevabı olarak görünmektedir. Birincisi, tellerin çok kuvvetli gerilimine direnmek, ikincisi ise, çalma sırasında çalgının iyi bir dengede olmasını sağlamak ve entonasyon sorununu azaltmak içindir.

Lavta için eserler vermiş besteciler;

İtalya'da, *A.Corelli (1653-1713)*, *Marella (?-1762)*, *L.Picchianti (1786-1864)*, *F.Gragnani (1767-1812)*, *F.Alberti (1750-?)*, *P.Locatelli (1695-1764)*, *L.Boccherini (1740-1805)* ve *A.Vivaldi (1675-1740)*

Fransa'da, *Antoine Francisque (yak.1570-1605)*, *Jean-Baptiste Besard (yak.1565-yak.1625)*, *Gabriel Bataille (yak.1574-1630)*, *Pierre Guédon (?-yak.1620)*, *Antoine Boesset (yak.1586-1643)*, *Ennemond Gaultier (yak. 1585-1651)*, *Jacques Gallot (öl.yak.1685)*, *Charles Mouton (1626-yak.1699)*, *Jean-Philippe Rameau (1683-1764)*, *Jean-Baptiste Lully(1632- 1687)*, *François Couperin (1668-1733)*

Almanya'da *Hans Jüdenkünig (yak.1510 ve1523)*, *Hans Gerle (yak.1500-1570)*, *Hans Neusidler (1500-1563)*, *Sébastien Ochsenkhun (yak.1521-1574)*

İngiltere'de *John Dowland (yak.1563-1625)*, *Philipp Rosseter (yak.1575-1623)*, *Thomas Morley (1557-1603)*, *Thomas Campion (1567-1620)*, *John Cooper (yak.1580-1650)* olarak sayılabilir.

Bu bestecilerin yanı sıra, büyük müzik ustası J. S. Bach özellikle lavta için yazılmış iki eser bırakmıştır: Bir “*Suite en mi mineur (BWV 996)*” ve aynı tarihlerde bir “*Prélude en ut mineur (BWV 999)*”. Ayrıca çello için yazılmış “*Fugue en Sol mineur (BWV 1000)*”, keman için yazılmış “*Partita en ut mineur (BWV 997)*” ve mi bemol majör “*Prelude, Fugue, Allegro (BWV 998)*” gibi yapıtlarının lavta için transkripsiyonunu yapmıştır.

Günümüzde lavta, Julian Bream gibi yaşayan en büyük gitaristlerden birisi sayesinde yeniden ses bulmuş ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Bream ile birlikte Hans Neemann, Walter Gerwig, Suzanne Bloch ve Diana Poulton bu çalgının en önemli sanatçılarıdır.

Vihuela

XVI. Y.Y.’da Avrupa’da herkes lavtanın tınısına hayranken, bir ülke buna kapalı kaldı. Bu, İspanya’ydı. Burada, ince zevk sahibi müzisyenler, kesinlikle kendilerine ait bir çalgı olan, lavta ve gitar arası, vihuelayı kullanıyorlardı.

Vihuela veya gitara benzeyen ilk tasvir, İspanya’da AlphonseX, le Sage’ın “*Cantigas de Santa Maria*” monografilerindedir ve çok fazla ayrıntı belirtilmeden “*GUIARE LATINE*” olarak isimlendirilmiştir.

O zamanlardan bize bir tek vihuela ulaşmıştır ve bu da Paris’te Jacquemart-André müzesinde saklanmaktadır. Şekli itibarıyla, dar bir gitara benzer. Bununla birlikte kasası daha hacimli ve tellerinin sayısı daha önemlidir. Akortlanması lavta ile aynı biçimdedir.

Vihuela için eserler vermiş besteciler;

Luis Milan (?1500-?1561), Luis de Narvaez (?1500-?1555), Alonso Mudarra (?- öl. 1580), Enrique de Valderrabano (yak. 1500-1557’den sonra), Diego Pisador (yak.1509-1557’den sonra), Miguel de Fuenllana (öl.1579), Juan Bermudo (yak.1510-?), Antonio de Cabezón (1510-1566), Padre Tomaso de Santa Maria (1510,1520 –1570) olarak sayılabilir.

Modern Gitar

Bugünkü klasik şekliyle gitarın babası Antonio Torres (1817-1892) tir. Torres, zamanın gitarlarının tamamen yanlış olduğuna ve belli bir standart geliştirilmesi gerektiğine inanıyordu. Özellikle üst tablanın ses açısından gitarın en önemli bölümü olduğunu ileri sürerek, geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapmış ve teoriler öne sürmüştür. Torres'in çalışmalarıyla üst tablaya konulan destek kirişlerin sayısı yedi olmuş ve bütün tellerden en iyi biçimde titreşim elde edilmiştir. Torres enstrumanın ölçülerini çok az büyütmüş ve sapını genişletmiştir. Standart tel uzunluğu olan 65 cm. i o saptamış ve modern eşiği bularak, tellerin köprüye bağlanmasını sağlamıştır.

“Torres'in standart ölçüleri getirmesinden sonra, Francisco Tarrega da modern çalma biçimini yaratmış ve böylece birbirini tamamlayan iki kişi kendilerinden sonra gelen gitaristlere ortam hazırlamışlardır.” (Elmas, 1986, s: 36)

Dünyanın değişik kültür çevrelerinde yaygın olan gitarın gelişimi özellikle İspanya ve İtalya'da yoğunlaşmıştır.

“İspanya gitarın ilk ve en çok benimsendiği, bunun sonucu olarak da en yaygın olduğu ülkedir.” (Elmas, 1986, S: 40)

İspanyolların lavtayı reddederek kendilerine ait bir çalgı olan vihuelayı kullanmaları, yapı itibarıyla vihuelaya benzeyen gitarın gelişiminde büyük rol oynamıştır.

Gaspar Sanz (1640- 1710), 17. Yüzyılın en önde gelen ve dikkate değer gitaristidir. Ancak, özellikle, altı telli olarak standartlaştırılan gitarın en parlak devri 18. Yüzyılın sonu ile 19. Yüzyılın başında yaşanmıştır.

Dionisio Aguado (1784- 1849), modern İspanyol okulunun kurucusu olarak kabul edilir. İspanyol olmasına rağmen uzun süre Paris'te yaşamış, olağanüstü yeteneği ile tüm gitar virtüözlerinin ve müzik uzmanlarının beğenisini kazanmıştır. Çağdaşlarından farklı olarak geliştirdiği sağ el tekniği (tırnak ile çalma) ile İspanyol okulunun temel taşlarından birisi olmuştur. *Escuela de Guitarra* (1826) ve *Nuevo Metodo para Guitarra* (1843) günümüzde de gitar eğitimde kullanılan önemli metotlardır.

Fernando Sor (1778- 1839), gitarın gelişiminde çok önemli katkıları bulunan Katalan besteci ve gitaristtir. Müzik dünyası Sor'u "gitaristlerin Beethoven'i" olarak adlandırmıştır. Besteleri günümüzde de sıklıkla seslendirilmekte ve canlılığını korumaktadır.

"Müziği, gitara mümkün olduğu kadarıyla ve niteliklerinin elverdiğince yüklemeye, onu zorlamaya çalışmıştır." (Elmas, 1986, S:49)

Sor, 1830 yılında *Méthode pour la Guitare* adlı bir gitar metodu yazmış, bu metot Fransızca olarak basıldıktan sonra 1832' de İngilizce'ye çevrilmiştir.

Francisco Tarrega (1852-1909), Aguado ve Sor'dan aldığı geleneği sürdürerek gitarın gelişmesine büyük katkılarda bulunmuştur. Gitarın çalınışında sağ ile ilgili önemli çalışmalarda bulunmuş ve tutuşta gitarın sol bacağın üstüne yerleştirilerek desteklenmesinin öncülüğünü yapmıştır. Birçok eser vermiş ve önemli gitaristler yetiştirmiştir.

Tarrega'nın eserleri dört bölümde toplanır. Bunlar; Preludler, Etütler, Kompozisyonlar ve Transkripsiyonlardır.

Bach, Beethoven, Berlioz, Chopin, Grieg, Haendel, Haydn, Malats, Massenet, Mozart, Paganini, Schubert, Schumann, Verdi ve Wagner gibi çok önemli bestecilerin eserlerini gitara uyarlamıştır.

Miquel Llobet (1878 - 1938), Francisco Tarrega'nın yetiştirdiği en önde gelen öğrencisi ve gitar virtüozudur.

Llobet, klasik gitarı, uluslararası konser turnelerini modern müzikal dünyanın içine taşıması sebebiyle çok önemlidir. Ayrıca, yeni çalışmalarıyla ve transkripsiyonlarıyla repertuar listesine katkıda bulunmuş, Falla, Villa-Lobos, Ponce ve diğerlerinin çalışmalarını halka sunmuştur. (Llobet'in ısrarlı bir şekilde gitar için yeni bir çalışma ricasına karşılık olarak Falla *Homenaje pour le Tombeau de Claude Debussy* bestesini yaptı.) Klasik gitarda ilk heyecan verici kayıtlarını 1925 yılında yaptı. Llobet'in seri halinde olan yaklaşık 75 yayını, 13 adet orijinal bestesini içermektedir. Bunlardan biri, kendisinin gitar için düzenlediği Katalan Halk Şarkıları'ydı.(*Diez Canciones Populares Catalanas (1899–1918)*). Eserleri arasında en iyi bilinen *El Mestre (1900)*, armoni açısından zamanın en gelişmiş gitar çalışmalarından biri olarak kabul edilmiş ve Segovia tarafından da çok beğenilmiştir.

Llobet'in en büyük rakibi Andres Segovia (1893-1987) olmuştur.

Müzik konusunda kendi kendini yetiştirmiş olan Segovia'nın, gitar tekniğinin gelişimine etkisi ölçülemeyecek derecede önemlidir. Geleneksel gitar çalma tekniğini canlandırarak gitar repertuarını birçok transkripsiyon ve kendisi için yazılmış yeni besteler sayesinde canlandırmıştır. 1909 -1987 yılları arasında binden fazla konser vererek inanılmaz bir işi başarmış. 1927- 1977 yılları arasında yaptığı kayıtlar çok geniş bir dinleyici kitlesine ulaşmış ve sanat eleştirmenlerince övgüye değer bulunmuştur. Sanatçının büyüleyici özelliği ve eğitmenliği genç nesil gitaristlerin müzikal hırslarını olumlu etkilemiştir.

20. yüzyılın en çok beğenilen konçertolarından biri olan *Concierto de Aranjuez*' i bestelemiş olan İspanyol besteci ve piyanist Joaquin Rodrigo (1901-1999) da gerek bu bestesi gerekse *Fantasia para un Gentilhombre*, *Concierto Andaluz*, *Concierto Heroico* gibi diğer konçertoları ve gitar eserleri ile çalgının ününü pekiştirmiştir.

Diğer İspanyol gitaristleri ve gitar bestecileri ise Regino Sainz de la Maza (1896-1981), Emilio (Emili) Pujol Vilarrubi (1886-1980), Alirio Díaz (doğ. 1923), Narcisio Yopez (doğ.1927), Paco Peña (doğ.1942), Paco de Lucia (doğ. 1947) olarak sayılabilir.

İtalya uzun bir süre Avrupa müzik hayatına hakim olmuş, İtalyan operası Avrupa Kıtasının tüm şehirlerinde esas tutulmuş, bu ülkenin stili müzikte genellikle bir ölçü olarak kabul edilmiştir. Buna rağmen bu ülkede yetişen gitar virtüözleri ve sanatçıları genellikle diğer ülkelere giderek, çalışmalarını oralarda sürdürmüşlerdir. (Elmas, 1986, s:45)

Eski yüzyıllarda İtalya'da estetik ve kalite bakımından son derece üst düzey gitarlar imal edilmiştir. Bu yapımcılar arasında Stradivarius ve Guarneri gibi ünlü keman yapımcıları da bulunmaktadır.

İtalyan virtüözler her ne kadar başka ülkelerde bulunmuşlarsa da çalış tarzları ve müzik stilleriyle İtalyan Okulu'nun temsilcileri olmuşlardır. İtalyan gitaristler 'İspanyollar' a nazaran daha farklı tutuş şekillerine, el pozisyonlarına ve çalış stillerine sahiptirler.

Ferdinando Carulli (1770-1841), döneminin gitaristliğinde en parlak etkiyi yaratan, en verimli bestecilerden birisidir.

“Altı telli gitarın gelişimi ve solo enstrüman olarak yaygınlaşmasını sağlayan öncülerden biri olan Carulli gitara modern bir ifade gücü getiren ilk besteci ve yorumculardandır.” (Torta, Oxford, 2006)

Mauro Giuliani (1781-1829), 1806 yılında Viyana'ya yerleştikten sonra çok kısa bir zamanda dönemin yaşayan ünlü gitaristleri arasına katıldı ve saygın bir besteci konumuna yükseldi. 1808 yılının Nisan ayında *op 30. nolu Gitar Konçertosu*'nu ilk kez seslendirmesinden sonra Viyana'daki gitar akımını, öğretmenliği, sahne performansı ve zengin repertuarı (150 tane opus numaralı, 70 tane opus numarasız gitar çalışması) ile etkiledi ve hareketlendirdi.

“Gitar besteleri sol anahtarı ile keman notasyonuna benzemeyen bir şekilde müziği bölümlere ayırarak melodi, bas, eşlik olarak dikkatlice ve susmalar kullanılarak notaya almıştır.” (Heck, Oxford, 2006)

Guiliani, Beethoven'ın Sekizinci Senfonisi'nin premiyesinde Haummel, Mayseder ve Sophr gibi birçok tanınmış müzisyenle birlikte Çello çalmış ve halkın karşısına daha birçok farklı etkinliklerde de çıkmıştır.

Matteo Carcassi (1792-1853) çalışmalarını Fransa'da gerçekleştirmiştir. Virtüöz seviyesindeki tekniği, zengin Parisliler arasında geniş bir hayran kitlesi oluşturmuş ve bu da solo gitar kompozisyonları için doyumsuz bir pazar yaratmıştır.

“Eserlerinin çoğunluğu, sıklıkla Auber, Herold veya Rossini' nin operalarından alınmış melodilere dayanan, müzikal yalınlığına rağmen iyi yapılandırılmış ve gitarı çalan parmakların altında konforlu bir şekilde yatan fanteziler ve varyasyon setleridir. Bunlar genellikle karmaşık çalma teknikleri gerektirmez ve bundan dolayı da amatör gitaristler arasında uzun süreli bir popülaritesi olmuştur.” (Sparks, Oxford, 2007)

Carcassi'nin gitar için yazdığı eserler hiç bir zaman Sor veya Giuliani'nin eserlerindeki derinliğe ve yapısal zorluğa ulaşmazken, etütlerinin çoğunluğu (özellikle op.60'taki 25 etüd) gitar öğrenenler arasında oldukça popülerdir. Gitarın bütün kaynaklarının en zengin bilgilerini, en açık, en basit ve en kesin yöntemle vermeyi amaçladığı üç bölümlük *A Tout le Méthode pour la Guitare op.59 (Paris*

1836), 19.yüzyıl gitar eğitimi materyallerinin en önemlilerinden biridir ve günümüzde de yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ünlü keman virtüözü Niccolo Paganini (1782-1840) de İtalyan gitaristler arasında sayılabilir. “Kemandaki maharet ve çevikliği, çağdaşlarına göre üstünlüğü, gitar çalmasını iyi bilmesine ve gitar tekniğini kemana uygulamasına bağlanmaktadır.” (Elmas, 1986, s:47)

Günümüzde, klasik gitar virtüözlerinin teknik kapasiteleri çalgının da sınırlarını zorlamaktadır. Birçok farklı stilde, farklı ekollerden gelen sayısız virtüöz, gitarın tüm dünyada en popüler çalgılardan birisi olmasına önayak olmuşlardır.

Halen aktif olarak sanat yaşamlarını devam ettiren ünlü virtüözler; Sergio ve Odair Assad Kardeşler, Manuel Barrueco, Ernesto Bitetti, Julian Bream, Ricardo Cobo, Roland Dyens, Peter Ernst, Eliot Fisk, Antigoni Goni, Andrew Hull, Dimitri Illarionov, Jeffrey McFadden, Ricardo Moyano, Lorenzo Michellini, Elena Papandreu, Christopher Parkening, Angel Romero, Pepe Romero, David Russell, Stephan Schmidt, David Tanenbaum, Sante Tursi, John Williams, Kazuhito Yamashita, Andrew York olarak sayılabilir.

Türkiye Klasik Gitar Tarihi

Ülkemizde klasik gitar ile ilgili, bilinen en eski gitar öğretmeni, aynı zamanda çok iyi bir gitarist olan Andrea Paleologos (1911-1997) ‘dur. 1964 senesinde Türkiye’den ayrılarak Yunanistan’a yerleşmiştir. Bu tarihe kadar birçok öğrenci yetiştiren Paleologos’un öğrencileri arasında İtalya doğumlu olup, İstanbul’da yaşamış ve gitar repertuarına çok değerli beste ve düzenlemeler kazandırmış olan Mario Parodi; gitarı Ankara’ya götürenlerden Can Aybars; ilk Türkçe gitar metodunu yazan Ziya Aydın’tan; o dönemin ülkemizde en güzel gitar çalan kişilerinden biri olan Sava Palasis; daha sonra Türkiye gitar hayatına çok değerli gitaristler kazandıran Savaş Çekirge; halen İstanbul’da dersler veren ve gitar için modern eserler besteleyen Misak Toros gibi ülkemiz gitar yaşamının gelişiminde çok önemli görevler almış gitaristler vardır. (Kanneci, 2001, s:18)

1 Ekim 1954 tarihinde İtalya’da uluslar arası bir yarışma olan “*Cremona Gitar Yarışması*” na katılan İrkin Aktüze ve “Birincilik Ödülü” aldı. Bu bir Türk gitaristin uluslar arası alanda aldığı ilk ödüdür.

Yetmişli yıllarda ülkemize gelip, daha sonra halkın yoğun ilgisi ve beğenisinden dolayı sürekli konserler vermek üzere Türkiye’yi ziyaret eden Alirio Diaz ülkemizde gitarın gerekli konuma ulaşması yolunda başlangıç olmuştur. Türkiye gitar yaşamı artık bu müzik tarihinin devi tarafından sahiplenilmişti. Sürekli verdiği konserler yanında Cemal Reşit Rey tarafından yazılıp, kendisine ithaf edilen Gitar Konçertosu’nun dünya da ilk seslendirilişini de yapmıştır.

Ankara’lı gitarist İhsan Turnagöl 1970’li yıllarda Avrupa’ya giderek Konrad Ragossnig’in öğrencisi olmuş ve ilk profesyonel gitarist olmak için yola çıkmıştır. Halen Almanya’da yaşayan İhsan Turnagöl’ün Almanya’da yaptığı uzunçalar kaydı bir Türk gitarist tarafından kaydedilen ilk kayıttır.

1976 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde öğrenciler tarafından Klasik Gitar Topluluğu kurulmuştur. Bu topluluğun üye sayısı 350’yi geçmekteydi. Sürekli derslerin verildiği, konserlerin düzenlendiği topluluktan daha sonra ülke gitar yaşamında adı çokça geçecek genç gitaristler çıkmıştır. Bu toplulukta yer almış olan Cem Duruöz, ülkemizdeki ilk gitar yarışmasının (Birinci Uluslar arası Klasik Gitar Yarışması) birincisidir.

1977 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda, gitar sanat dalı açılmıştır. Profesyonel gitarist yetiştirmek amacıyla Türkiye gitar tarihinde bir konservatuarda ilk kez bir gitar sanat dalı açılmıştır. Burada gitar dersleri vermek üzere, İtalyan gitarist Carlo Domeniconi tayin edilmiştir. Bu bölümün ilk mezun olan gitarist-besteci Erdem Sökmen, mezuniyetini takip eden yıl, 1985 yılında, ilk kez İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda Gitar Sanat Dalı’nı açmıştır. Böylelikle halen bu konservatuardaki görevini sürdüren sanatçı, ülkemizde gitar eğitimi görüp profesyonel olan yetişen ilk gitaristtir.

1983-84 yılında, Prof. Dr. Yıldız Elmas, klasik gitarın, çok sesli oluşu, kolay taşınabilirliği ve teminin kolay olması sebebiyle, okullarda eğitim alanında yararlı olacağı inancı ile Eğitim Fakülteleri içerisinde ilk defa Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde klasik gitarın ana dal ve yardımcı dal dersi olarak programa alınmasını sağlamıştır.

1985 yılında gitarist-besteci Bekir Küçükay Ankara’da Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Müzik Bölümü’nde, ilk kez ana çalgı olarak gitar sınıfını kurmuştur. 1987 yılında ünlü Brezilya’lı besteci Heitor Villa-Lobos’un yüzüncü doğum yılı nedeniyle, bestecinin eserlerinden oluşan bir konser vermiş ve tümü yine aynı bestecinin eserlerini içeren bir kaset kaydı gerçekleştirmiştir. Bunun neticesinde Brezilya Hükümeti Bekir Küçükay’ ı madalya ile ödüllendirmiştir. 1988 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’na tayin olan Bekir Küçükay halen bu kurumda görev yapmaktadır.

“1995 yılı ilkbaharında Türkiye gitar yaşamı için bir başka çok önemli gelişme olmuştur. Sevda-Cenap And Müzik Vakfı başkanı Sayın Mehmet Başman’ın daveti üzerine Venezuela’nın Ankara Büyükelçisi Ramon Delgado, ünlü Venezuela’lı gitarist ve araştırmacı bir araya gelerek bir toplantı gerçekleştirdiler. Toplantıdan çıkan karar neticesinde aynı gruba Savaş Çekirge de eklenerek T. C. Dışişleri Bakanlığı ve T. C. Kültür Bakanlığı temsilcileri ile Dışişleri Bakanlığı Kültür İşleri Genel Müdürlüğünde bir başka resmi toplantı daha yapılmıştır. Bu toplantı sonucunda: 1996 yılından başlayarak, her iki yılda bir olmak üzere, 29 Ekim tarihinin hemen öncesi olan “Cumhuriyet Haftası” içerisinde gitar bienali yapılmasına karar verilmiştir. Bienale Venezuela’lı ünlü gitarist-besteci Antonio Lauro’nun ismi verilmiştir ve bienaller süresince Türk gitar öğrencilerine uluslararası gitaristlerin master dersleri ve konserler vermesi, 30 yaş ve altındaki gitaristler arasında ödüllü ulusal gitar yarışması düzenlenmesi hedeflenmiştir.” (Kanneci, 2001, s: 26)

Klasik Gitar, günümüzde, hemen hemen, tüm konservatuarlarda ve eğitim fakültelerinde dersi verilen, solo çalgı ve eşlik çalgısı olarak kabul edilen bir çalgıdır. Sadece 2007 yılının ilk yarısında; *Bilkent Üniversitesi 2. Türkiye Gitar Buluşması*, 8. *Uluslararası ODTÜ Gitar Festivali*, *Boğaziçi Gitar Günleri*, 8. *Yıldız Teknik Üniversitesi Gitar Günleri*, *Aksanat Gitar Günleri*, ünlü yerli ve yabancı gitaristlerin orkestralarla konserleri, ustalık sınıfları ve diğer gitar konserleri gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz gitar yaşamına hareket getiren, böylece önemli hizmetler veren birçok gitarist, gitar öğretmeni, gitar yapımcısı ve gitar bestecileri vardır.

Bunlardan ilk akla gelenler:

Mutlu Torun, Mesut Özgen, Gutay Yıldırım, Yıldız Elmas, A. Aylin Can, Bekir Küçükay, Erdem Sökmen, M. Safa Yeprem, Melih Güzel, Soner Egesel, Kaan Korad gibi gitar öğretmenleri; perdesiz gitar fikrini oluşturup dünya gitar yaşamına kazandıran Erkan Oğur; ciddi çalgılar yapan Ekrem Özkarpaz gibi gitar yapımcıları; Yüksel Koptagel, Sarper Özsan, Nejat Başeğmezler, Nazmi Bosna, Yakup Kıvrak, Kemal Belevi, Ceyhun Şaklar gibi bestecilerdir.

Çokseslilik

Çokseslilik, akor sistemleri ile bu akorlar arasındaki ilişkiyi düzenleyen kurallar bütünü olarak tanımlanabilir.

“Ezgi, tartım ve çokseslilik müziğin yapısını oluşturan üç öğedir. Müziğe derinlik kazandıran çokseslilik, bunların en bilimsel olanı ve evrensel müziğin en kaçınılmaz yanıdır.” (Cangal, 1988:148)

Çoksesliliğin Tarihsel Gelişimi

“...Yaklaşık 1650–1900 yılları arasında Batı’da geçerli olan armoni sistemi, ortaçağın sonlarında ve Rönesans Avrupası’nda uygulanan çoksesli müzikten türemiştir. 9. Yüzyılda kiliselerde söylenen dinsel şarkılarda, ezgiyi artırmak için ana melodiye yeni sesler ekleme yoluna gidilmiştir. Organum adı verilen bu çokseslendirme tekniği, armoninin de ilk örneğiydi. Oldukça basit olan bu ilk örneklerde ana melodi, kendisine sürekli paralel olarak yürüyen ve 4’lü 5’li ya da 8’li (oktav) bir aralıkta bulunan bir ikinci ses tarafından destekleniyordu. Bu aralıkların seçilmesinin nedeni ise, _Ö. 6.Yüzyılda Eski Yunanlı filozof Pythagoras’ ın da kanıtladığı gibi, konsonant (uyumlu aralıklar) adı verilen 4’lü 5’li ve 8’li aralıkların kulakta mutlak bir rahatlık duygusu yaratmasıydı. Daha sonraları bu çokseslendirme tekniği sürekli paralelliğin getirdiği kısıtlayıcılıktan kurtularak gittikçe karmaşıklaştı ve ters hareketlere (ana melodi tizden peşe giderken, öbür sesin pesten tize gitmesi)

yer verildi. Serbest organum adı verilen bu üslupta konsonant aralıklar parça basında, melodi cümlesinin sonlarında ve şarkı metninde önemli sözlerde, disonans (uyumsuz) aralıklarsa ara bölümlerde kullanılıyordu.” (Ana Britanica,1993:404)

“15.Yüzyılda kara Avrupası’ndaki bazı müzikçiler kendilerine yabancı olan, ama İngiliz müzikçilerce 12. Yüzyıldan beri kullanılan 3’lü ve 6’lı aralıkları tanıdılar ve bunları da birer konsonant aralık olarak kullanmaya başladılar. Aynı yüzyılın müzik uygulamasında ortaya çıkan bir başka olgu ise; ortaçağda kullanılan kilise modlarının önemi kaybolurken majör ve minör dizilerin bunların yerini almasıydı.

16. Yüzyıla gelindiğinde müzik yazımı büyük bir değişim geçirirken, bu yüzyıla değin egemen olan kontrpuan tekniği yerini armonik düşünceye bıraktı. Kontrpuan tekniğinde, kendi içinde bütünlüğü olan bağımsız müzik çizgileri, bir kompozisyon oluşturacak biçimde birleştirilir. Kelime anlamı bakımından kontrpuan, notaya karşı nota ve melodiye karşı melodi olarak tanımlanabilir. Burada her müzik çizgisi ayrı bir birim oluşturduğundan “yatay” anlayıştan söz edilir. Yatay olarak ilerleyen partiler aralarında, ister istemez, bazı akorlar oluşturur, fakat bunlar kontrpuanın birer yan ürünüdür.

Kontrpuan Rönesans müzikçilerinin yarattığı üslubun temelidir. Temel biçimini 16. Yüzyılda bulmuştur. Armonik yazı ortaya çıktığı zaman, kontrpuan büyük Bach sayesinde gelişme göstermiştir. Beethoven’dan sonra bu yazı tekniği bir kompozisyon alıştırması durumuna düşmüştür.” (Ana Britanica, 1993:404)

Armonide ise; her ses çizgisinin eşit öneme sahip olduğu kontrpuanın aksine, ana melodi çizgisinin akorlarla desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Armoninin gelişmesiyle, “tonalite” ve “modülasyon” kavramları önem kazandı.

“Tonalite sistemi, majör ya da minör dizilerin her bir derecesi üzerine kurulu olan akorlar arasındaki ilişkiyi düzenler. Her akorun özgül bir işlevi vardır ve asıl armonik hedef olan eksen sesine veya akoruna yaklaşılr ya da ondan uzaklaşılr.” (Dahlhaus, 1990:12)

“Modülasyon ise, parça içinde tonalitenin yani tonal eksenin değiştirilmesidir. Modülasyonlar, birçok esere farklılık kattığı kadar, onların müzikal formlarını da inşa eder.”(Persichetti, 1961:37)

I (Tonik) – V (Dominant) – I (Tonik) biçiminde özetlenecek olan modülasyon şeması 18. Yüzyılda gelişen Mozart ve Haydn sonatları gibi büyük boyutlu müzik formlarının da temelini oluştıuruyordu. 19. Yüzyıla gelindiğinde armonik düşünüşün gelişmesiyle birlikte, Beethoven’ın olgunluk dönemi eserlerinde olduğu gibi, daha uzak tonlara yapılan modülasyonların da kullanıldığı sık sık görüldü. Bu yüzyılda tonaliteye ait olmayan kromatik seslere ilgi gittikçe arttı ve bu sesler tonaliteye ait seslerle birlikte kullanıldığında disonans armoniler elde edildi. Klasik armoninin en önemli öğesi olan basit üçlü akorlar da yerlerini, çok daha karmaşık ve tonalite içindeki işlevi kolay anlaşılamayan akorlara bıraktı. Bunun sonucunda klasik armoni kuralları tarafından belirtilen tonalite sistemi yerini, Wagner’in birden fazla işlevi olan akorları ve Debussy’nin tam sesli aralık dizileri gibi müzik diline getirilen yeniliklere bırakmaya başladı.” (Ana Britanica, 1993:404)

Günümüzde yaratılan müzik eserleri, klasik, modern ve yerel armonileri bir arada barındırmaktadır.

Müzikte Eşlik

“Eşlik, kelime anlamı olarak, insan sesi ya da çalgı için yazılmış bir eserde, asıl sesi desteklemek amacıyla eşlik eden ses ya da sesler olarak ifade edilmektedir.” (Say, 2002:249)

Yine Say’ a göre (2002:186) eşlik; “Bir eserde esas sesi destekleyen parti ya da partiler, ses müziği veya çalgı müziğinde bir eserin armonik niteliğini ortaya çıkaran, ona içerik ve derinlik kazandıran müzikal birliktelik olarak açıklanmaktadır.”

“Barok dönemde artık müziğın notalama sistemleri ile kayıt altına alınabiliyor olması, bugün piyanonun atası sayılan “clavichord” ve “klavsen” gibi çalgıların gelişerek karmaşık eşlikleri çalmaya uygun çalgıların ortaya çıkması ve şifreli basın bulunması ile eşlikçilik ortaya çıkmış oldu.” (Dicle, 1994)

Rönesans ve Barok Çağı, doğaçlamanın en yaygın olarak kullanıldığı dönemlerdir. Bu yıllarda yapıtların çoksesli yazımında şifreli bas kullanılmaktaydı. Şifreli bas, bir kompozisyonda, enstrümantal bas partisinde, kesintisiz olarak devam eden bir figürler sistemidir ve orgcuların 16.yüzyılda kullandığı bir seri işaretten adapte edilmiştir. Şifreli bas çeşitli eserlerde eşliği kolaylaştırmak, ayrıca koro ya da

Çalgı gurubunun etkisini zenginleştirmek için uygulanmıştır. Bu dönemlerde klavyeli çalgının sağ el partisi besteci tarafından yazılır, sol el partisi olarak tek ses belirtilir, armoniyi açıklayan numaralar bu seslerin altına yazılırdı. Seslendirici bu numaraların kılavuzluğunda armoniyi oluşturacak ve solistleri destekleyecek biçimde doğaçlama yapardı. (Collins, 1959:242)

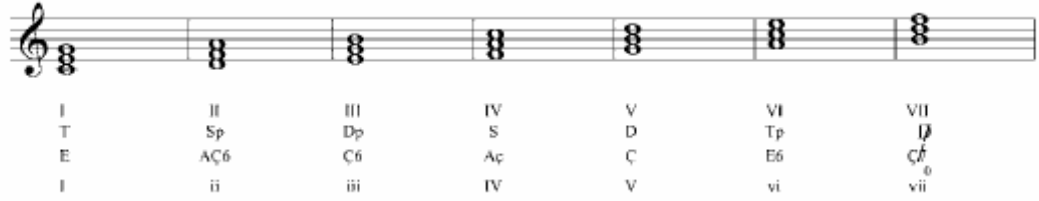
şekil 1. şifreli Bas Yazımı

“Klasik dönem ile birlikte, besteciler her partiyi ayrıca yazmaya başladılar. Dolayısıyla sürekli bas geleneği ortadan kalktı ve klasik dönem eşlik sanatının günümüzdeki boyutlarına gelmesinde hazırlayıcı bir işleve sahip olmuş oldu.” (Kutluk, 1996:6)

şekil 2. Akorların n plana çıktığı yazım

Klasik armonide kullanılan akorların yazımında da farklı şifreler kullanılmaktadır.

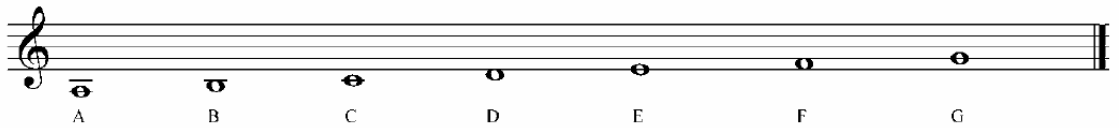

Şekil 3. Klasik armonide kullanılan şifreleme örnekleri

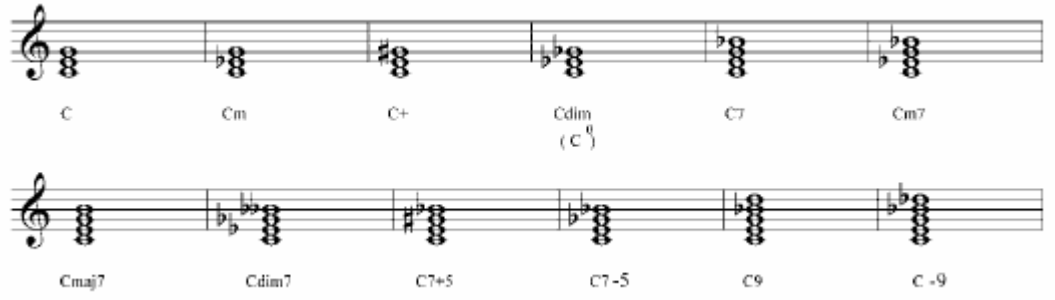
Günümüzde ise çokseslilik harflerle de ifade edilmektedir. Harf sistemi, ülkelere ve müzik türlerine göre az çok farklılıklar göstermekle birlikte yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çalınan ve söyleneni yazılı hale getirmek amacıyla alfabeden ilk olarak Ancius Manlius Severus Boethius (M.S.480-524) yararlanmış ve Latin alfabesinin ilk 15 harfini kullanmıştır.

10.yüzyıla gelindiğinde insan gırtlığının çıkarabileceği seslerin diatonik dizisi düzenlenirken en kalın sese “A” denmiştir.(Selanik, 1996:39)

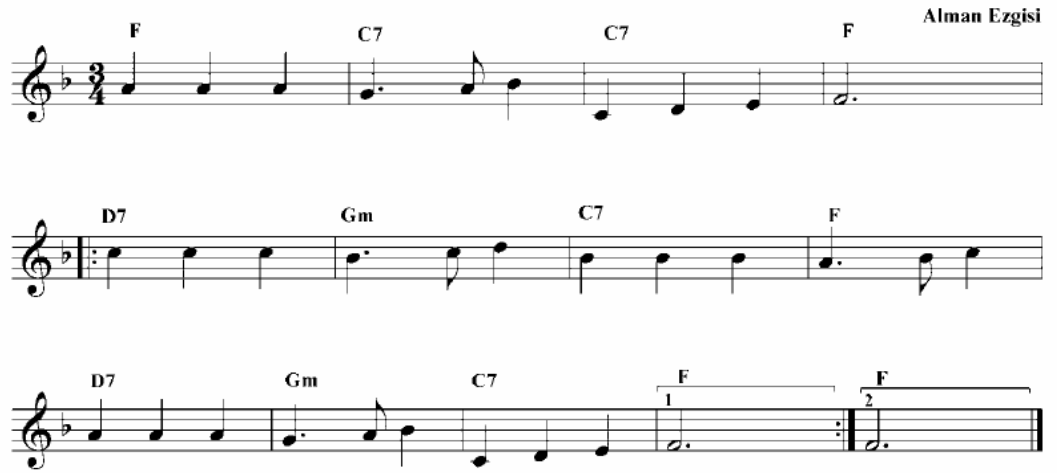
Şekil 4. Seslerin harflerle ifade edilmesi

Şekil 5. Akorların harflerle ifade edilmesi

İlk ve orta öğretimde, tonal sistemle yazılan eğitsel amaçlı şarkılarda kullanılan akorların harf sistemi ile yazılması oldukça yaygındır.

GENÇLER

Şekil 6. Harflerle eşiklendirilmiş okul müziği örneği

Ayrıca caz ve pop müziğinde de akorlar harflerle gösterilmektedir.

West Side Story

Şekil 7. Popüler müzikte harflerin kullanımı

Eşlik Eğitimi

“Müzik eğitimindeki önemli hedeflerden birisi çokseslilik duygusunun verilmesidir. Bir ezginin, uygun bir armonizasyon içinde eğitsel ve sanatsal değerinin artacağı bir gerçektir.” (Kutluk, 1996:56)

YÖK’ ün 1997-1998 öğretim yılından itibaren uygulamaya koyduğu Müzik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan tanıma göre eşlik dersi; “piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış müzik eşliklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar.” (YÖK, 1998)

Doğaçlama; belirli bir ön hazırlanmaya dayanmaksızın, o anda kendi oluşturduğu, seçtiği ya da verilen bir müziksel temayı (öğeyi), akışı önceden saptanmamış olup, o anda tasarlanan bir plan çerçevesinde, yine o anda işleyip geliştirerek ya da o temadan yola çıkarak yeni ve özgün bir estetik bütün oluşturma sürecidir. (Uçan,1996: 78)

Müzik öğretmenin çalgısıyla nota, şifre ya da harf sistemini kullanarak veya doğaçlama olarak eşlik yapabilmesi, vereceği müzik eğitiminin niteliği bakımından çok önemlidir. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda verilen çalgı eğitimi derslerinin, müzik öğretmenliği mesleğindeki kullanılabilirliği göz önünde bulundurularak verilmesi gerekmektedir.

“Elbette öğretmen yeri geldiğinde öğrencilerine eserler çalacaktır ancak sadece eser çalan, eşlik yapamayan öğretmenin, öğrencinin gelişimine ne katkıda bulunacağını düşünmek gerekir.” (Süalp,2002:182)

Kutluk (1996) ‘un araştırmasında, öğretim elemanlarından alınan cevaplardan çıkan sonuçlara göre, öğrencilerin armoni bilgileri, piyano çalma düzeyleri, deşifre yapabilme becerileri, okul şarkılarına eşlik etmede önemli etkenlerdir.

Şenel (1983), Sun (1996), Uçan (1996), Kutluk (1996) ve Sağer (2004), ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan okul şarkılarının başlıca dört grupta toplandığını belirtmektedirler.

- a) Aktarma (adapte-çeviri) şarkılar; ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardır. Bu şarkıların ezgileri genellikle bazı Avrupa toplumlarının (Alman, Fransız, İtalyan, İsveç) halk müziği ve okul müziklerinden seçilmektedir.

- b) Öykünme şarkılar; Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, batı müziğinin majör-minör dizileri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk besteciler tarafından yapılmış, fakat yapısıyla ve özüyle Türk halkına yabancı olan şarkılardır.
- c) Anonim (tekerleme-saymaca-nini-halk türküleri) şarkılar; “Halk Türküleri” deyimiyle halkımızın yüzyıllar boyunca yarattığı, beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı, dizileri-ölçüleri-yapısı-özü-sözü-duyarlılığı ve her şeyi ile kendisinin olan türkülerdir. Bunlar, bölgelere göre horon, zeybek, halay, bar, karşılama, çoğu yerde de çoğu kez “türkü” diye anılır.
- d) Türk okul şarkıları; Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını halk müziğinden alan okul şarkılarıdır. Bunlar, Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğinden alan, fakat özentisi ve öykünme olmayan, halka yabancı düşmeyen, özgün yaratmalardır.

“Okul müziğinde amaç, kaynağını halk türkülerimizden alan Türk okul şarkılarının yaratılması, tek ve çoksesli halk türküleri ile Türk okul müziği şarkılarının öğretime temel alınmasıdır.” (Sun, 1996)

“Bu anlamda, Türk okul şarkısı, özellikle 1966 yılından sonra daha fazla yaratılmaya başlanmış, bu alanda çalışan her besteci, Türk okul şarkısı tanımına uygun şarkılar yaratmaya başlamıştır. Bugün, sayıca ve nitelikçe önemli sayılabilecek bir Türk okul şarkısı bestecisi olmuştur, diyebiliriz.” (Sağır, 2004:2)

“Günümüzde, anonim ve Türk okul şarkısı tarzında, kaynağını Türk halk müziğinden alan örnekler, bestecilerimiz tarafından, çağdaş Türk müziği bestecilerinin incelemeleri ve yaklaşımları doğrultusunda ya da özgün ancak modal yapı ve halk müziğinin karakteristik özellikleri ile estetik anlayışı dikkate alınarak, eşliklendirilmiş veya bu tarzda eşlikli olarak bestelenmiş olsalar bile, müzik öğretmenlerine de başlıca kaynak oluşturan ders kitaplarına eşiksiz olarak alınmaktadırlar. Müzik öğretmenleri de kendi imkanları ile bu eşlikleri

edinemedikleri veya edinin de eşliklerin seviyelerinin kendi seviyelerinde üstün olması sebebiyle çalamadıkları için sıkıntı yaşamaktadırlar.” (Aydinoğlu, 2005:10)

“Eşlik yapma becerisi, nitelikli bir müzik öğretmeninde bulunması gereken kaçınılmaz bir unsurdur.” (Aydinoğlu, 2005:10)

Bu niteliklerin müzik öğretmeni adaylarına kazandırılması için, çağdaş bir program geliştirme anlayışı ile sürekli olarak değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemlere ilişkin yapılmış araştırmalarda:

“İlköğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, çalgılarını kullanmadaki yeterlilik durumlarının belirlenmesine yönelik uygulanan anket sonuçlarına göre; müzik öğretmenlerinin % 67,5’i sekiz dönem, % 20’ si altı dönem, %12,5’ i ise dört dönem piyano eğitimi aldığını belirtmekte, ancak araştırma sonuçlarına göre büyük bölümü;

- Çalgılarını şarkı öğretiminde ya da şarkıya eşlik etmede kullanamadıklarını
- Çalgısından gerektiği kadar faydalanamadığını, genellikle dersi anlatırken ana çalgısını değil, yardımcı çalgısını veya org kullandığını,
- Mezun oldukları okullarda almış oldukları eşlik, besteleme, düzenleme teknikleri ağırlıklı derslerin yetersiz olduğunu belirtmektedir.” (Öztük, 2001)

Öztük’ ün bu durumda ortaya koyduğu öneriler şunlardır:

- Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde verilmekte olan besteleme ve eşlik derslerinin içeriği, müzik öğretmenlerinin mesleklerinde kullanabilecekleri şekilde olmalıdır.
- Üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde, müzik dersleri ve çalgı öğretim programı sorunlarının, yetkili kişiler tarafından tekrar incelenmesi gerekli ve yararlı görülmektedir.

“Müzik öğretmenlerinin çoksesli eşliklemeye yaklaşımlarının belirlenmesi yönelik uygulanan anket sonuçlarına göre; müzik öğretmenlerinin % 97,1’ i ders içi ve ders dışı etkinliklerde öğretmenin çalgısı ile çokseslendirilmiş eşlik yapmasının önemli olduğunu söylemişlerdir. Yine, aynı araştırmanın sonuçlarına göre müzik öğretmenleri çoksesli eşliğin;

- Şarkı öğretimi, okul çalgı eğitimi ve zevk eğitimi aşamasında gerekli olduğunu,
- Şarkı öğretiminde, tonalite ve ritmik beraberlik sorunlarının azaltılmasında ve öğretilen şarkıyı sevdirmeye açısından önemli olduğunu,
- Çoksesli eşliklerin, çoksesliliğin benimsetilmesinde yardımcı olacağını belirtmişlerdir.” (Akçalı, 2007)

Süalp (2002)’ in yaptığı araştırmada; ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinden yarısından çoğu (%59,98) “piyano ile eşlik edebilme” de yeterli olduklarını düşünmektedirler.

“Ancak, bu tarihten önce yapılmış olan araştırmalara bakılırsa müzik öğretmenlerinin, piyano çalabilecek yeterli düzeye sahip olmadıkları (Dicle, 1998) ; pratik olarak eşlik yapacak düzeye gelmedikleri (Gülhan, 1990; Kutluk, 1996; Bilgin,1998) görülmektedir. Gülhan (1990)’ ın araştırmasında eşlik yapamayan öğretmenlerin oranının % 90 olması düşündürücüdür. Bu araştırmadan yola çıkarak araştırmanın bulguları ile karşılaştırma yaptığımızda 1990 yılından bugüne (2002) öğretmenlerin eşlik yapabilme yeterliliklerinin arttığını söyleyebiliriz.” (Aktaran: Süalp, 2002: 181-182)

Klasik Gitarın Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği

“Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının müzik öğretmenliği lisans programında bireysel çalgı eğitimi bünyesinde yer alan çalgıların gerekli literatüre ve olanaklara sahip olmaları önemlidir. Gitar, çalgı eğitiminin

amaçlarına yönelik olarak müzik derslerinde, kol çalışmalarında ve kurslarda, gerek sınıf çalgısı gerek solo ve grup çalışmalarına imkan veren bir çalgı biçiminde hizmet etmektedir.” (Halvaşı, 2004)

Gitar, bir solo çalgı olmasıyla birlikte, kendine, ses müziğine ve diğer çalgılara da eşlik edebilmesi ile öne çıkar. Birçok önemli besteci tarih boyunca gitar eşlikli eserler yazmışlardır. Günümüzde de, birçok besteci gitar eşlikli eserler yaratmaktadırlar. Gitarın bir eşlik çalgısı olarak tercih edilmesinin birçok nedeni vardır. Bunlardan bazıları; çoksesliliğe imkan veren bir çalgı oluşu, ritmik karakterlerin ve efekt seslerin rahat bir biçimde seslendirilebilmesi, sevilen bir tınıya sahip olması olarak sayılabilir.

Lavta ve Vihuela gibi modern gitarın ataları olan çalgılar da, tarihsel süreç içinde eşlik çalgısı olarak kullanılmıştır.

“Lavta, bazen bir şarkıcıya eşlik etmek için, bazen bir melodi çalgısı ile (blok flüt, arp, viel v.b.) birlikte veya nihayet müzik toplulukları içinde kullanılmaktadır.” (Biol, 2007)

Dolayısıyla, gitarın eşlik edebilme yeteneği yeni keşfedilmiş bir durum değildir. Piyano gibi, gitar da, kendi kendine yetebilen, aynı zamanda diğer çalgılara da eşlik edebilen bir çalgıdır.

Klasik Gitarda Kullanılan Eşlik Teknikleri

Klasik gitarı Türk okul müziğinde eşlik çalgısı olarak kullanabilmek için gerekli olan belli başlı teknikler;

- a) **Rasguado**; “Sol el parmakları ile hazırlanmış akor ya da akorların sağ el parmaklarının yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru tellere sürülerek yapılan akor tınlatma tekniğidir.” (Martin, 1978:11)

Şekil 8. Rasguado'nun nota yazımında gösterimi

Bu hareket, değişik parmaklarla ve eşlik edilen parçanın türü, dönemi ve özelliğine göre değişik ritim ve tartımlarla da yapılabilir.

- b) **Tel Çekme (Plucking the Strings);** akorları üç ya da dört tel üzerine kurup, sağ el parmakları ile aynı anda çalma tekniğidir. Klasik gitar dağarında, bu çalış şeklinin kullanıldığı birçok eser kullanılmaktadır.(Bkz. Şekil 9)

Şekil 9. Falla'nın *Üç Köşeli Şapka Süiti*'nden bir pasaj

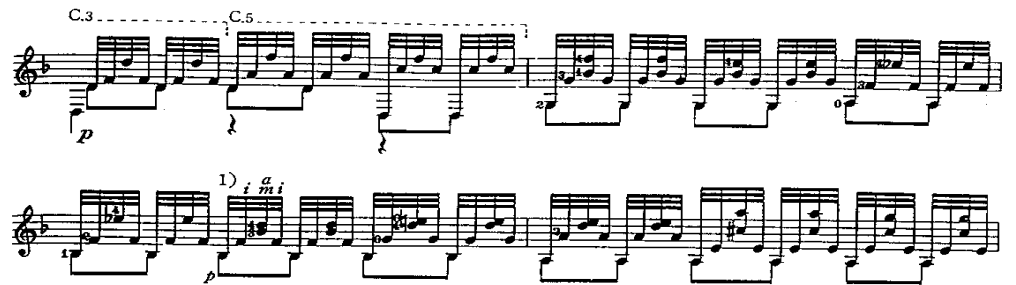
- c) **Kontrpuan tekniği ile çalarak eşlik etme;** teknik olarak sol el parmaklarının, farklı tellerde aynı anda farklı hareketler ile birden fazla tele hitap ederek, her iki melodiyi birlikte ve uyum içerisinde hazırlaması, sağ elin de hazırlanan melodileri çalması olarak özetlenebilir.

“Klasik gitar dağarında; özellikle Rönesans ve Barok Dönem eserlerinde oldukça fazla çeşitleri görülen kontrpuan, diğer gitar teknikleri le de bağlantı kurulup çalınabilir.” (Özçakır, 1990)

Şekil 10. Bach Keman için Partita No.2 Chaconne'dan bir pasaj

- d) **Arpej**; akorlardaki seslerin değişik sıralamalara göre çalınması ya da tınlatılmasıdır. Klasik gitarda arpej tekniğini çalmak için; sağ el parmakları, sol elin basarak hazırlamış olduğu akorları ayrı zamanlarda tınlatmalıdır. Arpej de, eşlik etmede kullanılan diğer teknikler gibi üç veya daha fazla tel kullanılarak çalınabilir.

Şekil 10. Gitarda arpej tekniği için bir örnek

- e) **Flajöle** (Fr. Flageolet, It. Flautato, Ing. Harmonics) tekniği; klasik gitar ya da keman gibi telli çalgılarda, bir takım parmak hareketlerine dayalı figürlerle, tellerden alışılagelmişin dışında bir tını elde etme tekniğidir. Bu tınıya “armonik ses” ya da üflenerek çalınan eski bir çalgının sesini andırdığı için “flajöle” denir.

Klasik gitarda flajöle sesler; doğal flajöle (Ing. Natural Harmonics) ve artifisyel flajöle (Ing. Octave Harmonics veya Chimes) olmak üzere iki farklı biçimde seslendirilir. Doğal flajöle; her telin V, VII, IX ve XII. perdelinde, sağ el

parmaklarının normal bir vuruşu ve sol el parmaklarından birinin perde demiri üzerine dokunuşu ile elde edilir. Artifisyel flajöle ise; sağ el işaret parmağının, sol elde basılan notanın oktavında tutularak, yine sağ el yüzük parmağı ile çekilmesi ile elde edilir. Bu teknik, doğal flajöle tekniğindeki sınırlamaları ortadan kaldırdığı ve her perdenin armonik seslerinin kullanımına imkan verdiği için, klasik gitar dağarında birçok örnekte görülmektedir.

Şekil 11. Flajöle tekniği, Rodrigo'nun *Invocation y Danza* eserinden bir pasaj

f) **Efekt sesler kullanma teknikleri;** çalgının kendi karakterinin dışında, farklı tınlar elde edilmesini sağlamaktadır. Bu teknikler sayesinde çalgıdan, kendi alışlagelmiş özelliklerinin dışında, bir takım teknikler elde edilir.

“Modern müzik çalışmalarında efekt sesler (Ing. Effects) olarak adlandırılan bu tekniklerin gitarda eşlik ederken kullanılmasının uygun olduğu çeşitleri tambora ve golpe olarak sayılabilir.” (Özçakır, 1990)

Tambora (Ing. Tambour); sol elde hazırlanıp basılmış olan akorun, sağ el başparmağının yanıyla eşiğin teller ile kesiştiği yere vurulması sonucu tınlatıldığı tekniktir. Bu tınlama, akorun bir vurmali çalgıyla beraber çalındığı hissini verir. Nota üzerinde, “T” harfi ya da “Tambora” veya “Tam” yazılarak gösterilir. Bazı kaynaklarda da “x” işareti ile gösterilmektedir.

Golpe tekniği; melodi veya akor çalarken, sağ el parmaklarından birinin gitarın göğsüne vurması ile elde edilir. Tellerin alt kısmından gitara vurulması gerekiyorsa, orta veya yüzük parmak, üst kısmından vurulması gerekiyorsa da başparmak kullanılır. Nota üzerine “Golpe” yazılarak gösterilir. Bu teknik gitarın göğsüne takılan “golpeador” adlı koruyucu kaplama ile yapılmaktadır.

g) Eşliğin içeriğini zenginleştirebilecek diğer belli başlı teknikler ise şu şekilde özetlenebilir:

“Pizzicato; gitardan daha boğuk bir ses elde edilmesi amacıyla tellerin köprüye yakın kısmının sağ el ile kapatılıp bas parmak ile çalındığı tekniktir.

Glissando; Çalınan bir notadan diğerine sağ el kullanılmadan sol el ile kayarak ulaşıldığı tekniktir.

Vibrato; ses alınan perdede kalmak suretiyle sol elin tel üzerinde sağ ve sola doğru titreştirilmesi yoluyla seste elde edilen dalgalanmaya denir.

Legato; çalınan iki nota arasında ilkinin sağ el ile çekilip ikinci notanın sesinin sol el yardımı ile elde edildiği tekniktir.

Tril; bir nota ile yarım veya tam ton üstündeki bir notanın ard arda titretircesine çalındığı tekniktir.

Tremolo; gitarda ard arda aynı üç notanın aynı tel üzerinde çalındığı tekniktir.

Tirando; tellerin sağ el parmakları avuç içine doğru çekilerek ve bir üst tele yaslanmadan çalındığı tekniktir.

Apayando; tellerin sağ el parmakları avuç içine doğru çekilerek ve bir üst tele yaslanarak çalındığı tekniktir.” (Çınar,2006 :30-31)

“Klasik gitarda eşlik etmede kullanılan ses sınırı ortalama iki buçuk oktavdır. Gitarın genel olarak ses sınırı ise üç oktavdır.” (Özçakır,1990)

Özçakır, gövdenin tuşe ile onikinci perdenin demiri üzerinde birleştiğini göz önünde bulundurarak, ses sınırının iki buçuk oktav olduğunu belirtmektedir. Bu sınırı belirlemede en büyük etken ise sol el pozisyonunun bu perdeden itibaren değiştirilmek zorunda olmasıdır.

Gitar üzerinde yapılabilen akort değişiklikleri ile de ses genişliği arttırılabilir. Bu ses sınırı, okul şarkılarına eşlik etmede yeterli olabilir. Eğer eşlikte çok tiz sesler kullanılmak istenirse, flajöle tekniğinden faydalanılabilir.

Günümüzde, yurt dışında ve yurt içinde yapılmış ve yapılmakta olan gitarların birçoğu belli bir standarta ve ortalama bir ses gürlüğüne sahiptir. Bu ses

gürlüğünün, birçok çalgıya ve insan sesine eşlik etmede yeterli olabilir ses gürlüğünün yeterli görülmediği durumlarda ise, günümüzün teknolojik imkanlarından faydalanarak (mikrofonlar ya da kablolar yardımıyla kolonlara bağlayarak) bu sorun ortadan kaldırılabilir.

1.1 Problem

Ülkemiz şartları göz önünde bulundurulduğunda, müzik dersleri için kullanılabilecek çalgılar sınırlıdır. İdeal ortamda, piyano ile yapılan dersler, ülkemiz genelinde maddi yetersizlikler yüzünden, org veya blok flüt ile ya da eşliksiz olarak sürdürülmektedir. Bu bakımdan gitar, nispeten ekonomik oluşu, kolay taşınabilirliği, çoksesliliğe elverişli yapısı, kullanılabilen teknik zenginliğe, piyanodan uyarlanan eşlikleri seslendirmede yeterli bir ses sınırına ve ortalama bir ses gürlüğüne sahip olması bakımından okul şarkılarına eşlik etmede kullanılabilecek bir çalgı olabilir.

Bu bakış açısı doğrultusunda, araştırmada, gitarın okul şarkılarına yönelik eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliği, mevcut dağarın yeterliliği ve B.Ç.E. (Gitar) alanından mezun olmuş müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede yaşadıkları problemler incelenecektir. İlgili öğretim elemanları ve ilköğretim okullarında ders veren müzik öğretmenlerinin görüşleri ortaya konularak, gitar eşlikli okul şarkıları dağarının geliştirilmesine ve müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili bir bakış açısı kazandırılmaya çalışılacaktır.

1.2 Amaç

Bu araştırmada,

I. İlköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan B. Ç. E. (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemlere yönelik görüşleri nelerdir ana amacı altında;

İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapmakta olan B.Ç.E. (Gitar) alanından mezun müzik öğretmenlerinin;

- 1) Üniversitelerde uygulanmakta olan B.Ç.E. (Gitar) Dersi programının müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşleri nelerdir?

- 1.1) eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.2) Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme, Eşlik (Korepetisyon) dersleri ile ilişkisine yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.3) Öğretmenlik Uygulaması Dersi ile ilişkisine yönelik görüşleri nelerdir?

2) İlköğretim Eğitim Programı'na, gitarın okul şarkılarına eşlik etmede sahip olduğu imkanlara ve bu alanda yazılmış kaynakların durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?

- 2.1) Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı'nın içeriğine ve müzik dersinin çalgı eşlikli işlenmesine yönelik görüşleri nelerdir?
- 2.2) Gitarın müzik derslerinde eşlik çalgılarının olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleri nelerdir?
- 2.2) Gitarın okul şarkılarına eşlik etmede kullanımı ile var olan kaynaklara yönelik görüşleri nelerdir?

II. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'na ve gitarın müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir ana amacı altında;

- 1) B.Ç.E. (Gitar) Dersi'nin amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 2) Gitarın sahip olduğu imkanlar, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3) Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili görüşleri nelerdir alt başlıklarına da cevap aranacaktır.

1.3 Önem

Bu araştırma ile toplanacak verilerin, özellikle;

- 1) Var olan müzik öğretmenliği uygulamasındaki çalgı kullanımı üzerinde düşünme, tartışma yeni araştırma olanakları yaratılabilmesi;
- 2) Klasik gitarın okul müzik eğitiminde daha önemli bir yere kavuşabileceği bir ortam oluşmasına katkıda bulunulabilmesi;
- 3) Klasik gitarın eşlik çalgısı olarak kullanıldığı yeni ilk ve ortaöğretim müzik programları oluşturulmasına yönelik çalışma ve araştırmaların yararlanabileceği bir ortam oluşturulabilmesi umulmaktadır.

1.4 Sayıtlar

Bu çalışmada aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir;

- 1) Uygulanan anketler, öğretim elemanlarının ve müzik öğretmenlerinin görüşlerini sağlıklı bir biçimde alabilmektedir.
- 2) Öğretim elemanları ve müzik öğretmenleri görüşlerinde samimidirler.
- 3) Örneklem evreni temsil etmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırma, 2006-2007 eğitim-öğretim yılında ulaşılabilen, İstanbul, Ankara, Bolu, Konya illerinde bulunan G.S.E.B Müzik Anabilim dallarında görev yapan gitar eğitimcileri ve İstanbul, Kocaeli, Denizli, Mersin ve Ankara'da, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.5 Kısaltmalar

B.Ç.E: Bireysel Çalgı Eğitimi

G.S.E.B: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

A.E.F.G.S.E.B: Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, tarama modelidir.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” (Karasar, 2002: 72)

Araştırma ile ilköğretim ikinci kademedeki görev yapmakta olan B. Ç. E. (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, okul şarkılarına eşlik etmede karşılaştıkları problemler ve öğretim elemanlarının B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı’na ve gitarın müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, bu belirlemelerin öğretmen ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı durum saptamasına yönelik olması bakımından betimsel nitelik taşımaktadır. Görüşlerin belirlenmesinde anket tekniğine başvurulmuştur.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 eğitim öğretim yılında, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okullarının ikinci kademesinde görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenleri ve eğitim fakülteleri G.S.E.B Müzik Anabilim Dalları’nda görev yapan gitar eğitimcileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, 2006-2007 eğitim öğretim yılında İstanbul, Kocaeli, Denizli, Mersin ve Ankara illerinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okullarının ikinci kademesinde görev yapmakta olan 35 müzik öğretmeni ve Marmara Üniversitesi A.E.F.G.S.E.B Müzik Anabilim Dalı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Anabilim Dalı ve Gazi Üniversitesi Eğitim

Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’ndan 6 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Tablo 1, 2, 3, 4 ve 5’de müzik öğretmeni ve öğretim elemanlarıyla ilgili istatistik bilgiler verilmektedir.

Tablo 1. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “akademik unvanınız nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Akademik Unvan	f	%
Yardımcı Doçent	2	33,3
Öğretim Görevlisi	1	16,7
Araştırma Görevlisi	3	50,0
Toplam	6	100

Tablo 1’e göre, ankete katılan öğretim elemanlarının 2’si (% 33,3) yardımcı doçent, 1’i (% 16,7) öğretim görevlisi, 3’ü (% 50) ise araştırma görevlisi olarak görev yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “öğretmenlik tecrübeniz nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Öğretmenlik Deneyimi	f	%
5 seneden az	3	50,0
5 - 15 sene arası	0	0,0
15 seneden fazla	3	50,0

Tablo 2’ye göre, ankete katılan öğretim elemanlarının 3’ü (%50) beş veya beş seneden daha az, 3’ü (%50) ise on beş seneden daha fazla öğretmenlik tecrübelerinin bulunduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “daha önce ilköğretim okullarında öğretmenlik yaptınız mı?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

İlköğretim Okullarında Öğretmenlik Deneyimi	f	%
Evet	1	16,7
Hayır	5	83,3

Tablo 3’e göre, ankete katılan öğretim elemanlarının 1’i (% 16,7) daha önce ilköğretim kurumlarında öğretmenlik yaptıklarını, 5’i (% 83,3) ise yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “en son mezun olduğunuz eğitim programı nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

En Son Mezun Olunan Program	f	%
Lisans	26	74,3
Yüksek Lisans	8	22,9
Doktora	1	2,9
Toplam	35	100

Tablo 4’e göre, ankete katılan müzik öğretmenlerinin 26’sı (% 74,3) lisans, 8’i (% 22,9) yüksek lisans ve 1’i (%2,9) de doktora programlarını tamamlamıştır.

Tablo 5. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “öğretmenlik tecrübeniz nedir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Öğretmenlik Deneyimi	f	%
5 seneden az	13	37,1
5 - 15 sene arası	14	40,0
15 seneden fazla	8	22,9

Tablo 5’e göre, ankete katılan müzik öğretmenlerinin 13’ü (% 37,1) beş seneden az, 14’ü (% 40) beş ile on beş sene arası, 8’i (% 22,9) ise on beş seneden fazla öğretmenlik tecrübesine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma enstitü tarafından onaylandıktan sonra, konuyla ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Bu konuyla ilgili, daha önce yapılmış benzer araştırmalarla ilgili kaynak taraması yapmak için YÖK’ün dökümantasyon merkezine, online kütüphanelere ve üniversitelerin online yayınlarına ulaşılmış, konuyla ilgili tez, araştırma yazıları, bildiri, makale, dergi ve yabancı kaynaklar incelenmiştir.

Araştırmada, ilköğretimde görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerine ve Eğitim Fakülteleri'nde bu alanda görev yapan öğretim elemanlarına uygulanmak üzere iki adet anket hazırlanmıştır.

2.3.1. B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, müzik dersinde kullanılan okul şarkılarına eşlik etmede var olan durumun değerlendirilmesine ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğine yönelik görüşleri anketi

Anket; 2 kişisel, 37 çoktan seçmeli ve 1 açık uçlu olmak üzere toplam 40 sorudan oluşmaktadır. B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, müzik dersinde kullanılan okul şarkılarına eşlik etmede var olan durumun değerlendirilmesine ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğine yönelik görüşlerini saptamak amacıyla hazırlanmıştır.

2.3.2. Gitar eğitimcilerinin, üniversitelerdeki B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'na ve gitarın ilköğretim müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşleri anketi

Anket; 4 kişisel, 25 çoktan seçmeli ve 1 açık uçlu olmak üzere, toplam 30 sorudan oluşmaktadır. Eğitim fakülteleri G.S.E.B. Müzik Anabilim Dalları'nda görev yapan öğretim elemanlarının, B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'na ve gitarın ilköğretim müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşlerini saptamak amacı ile hazırlanmıştır.

2.4 Verilerin Çözümlemesi

Anketten elde edilen verileri, frekans ve yüzde dağılımları yapılarak sayısallaştırılmış, tablo ve grafikler halinde ortaya konmuştur. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler, gerekli yerlerde açıklamalı olarak belirtilmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1 Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar

3.1.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşlerine yönelik bulgular

Tablo 6. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “daha önce ilköğretim okullarında öğretmenlik yaptınız mı?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Bireysel çalgı eğitimi (Gitar) dersinin		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	haftada bir ders saati olması öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yeterlidir.	6	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2	içeriği, çalgının tekniklerini öğretme konusunda yeterlidir.	1	16,7	3	50,0	2	33,3	0	0,0
3	İçeriği, çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme açısından yeterlidir.	2	33,3	3	50,0	1	16,7	0	0,0
4	İçeriği, ilgili literatürde yer alan Türk Bestecileri'ne ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir.	5	83,3	1	16,7	0	0,0	0	0,0
5	İçeriği, ilgili literatürde yer alan yabancı bestecilere ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir.	0	0,0	3	50,0	2	33,3	1	16,7
6	İçeriğinde, okul şarkılarına yazılı kaynak kullanarak veya doğaçlama yaparak eşlik etmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	6	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	İçeriğinde, Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	5	83,3	1	16,7	0	0,0	0	0,0
8	Orkestra/Oda Müziği dersi, gitarın çokseslendirilmesiyle ilgili yeterli bilgi ve uygulamalar içermektedir.	3	50,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0
9	Orkestra/Oda Müziği dersinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	2	33,3	4	66,7	0	0,0	0	0,0

(Tablo 6’nın devamı) Örneklemede yer alan öğretim elemanlarının “daha önce ilköğretim okullarında öğretmenlik yaptınız mı?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Bireysel çalgı eğitimi (Gitar) dersi;		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
10	Eşlik (Korepetisyon) dersinden faydalanmaktadır.	4	66,7	0	0,0	2	33,3	0	0,0
11	Eğitim Müziği Besteleme dersinden faydalanmaktadır.	2	33,3	4	66,7	0	0,0	0	0,0
12	Öğretmenlik Uygulaması dersine fayda sağlamaktadır.	4	66,7	1	16,7	1	16,7	0	0,0

Tablo 6’daki 1 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının tamamı (% 100) önermede belirtilen fikre “Hiç Katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. 1 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarını, B.Ç.E (Gitar) Dersi’nin haftada bir ders saati olmasının, öğretmenlerin mesleki gelişimleri açısından yeterli olmadığı yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 6’daki 2 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 16,7’si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 50’si az katıldığını, %33,3’ü ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 2 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin çalgı tekniklerini öğretmede yeterli olduğu fikrine az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 16,7’si ders içeriğinin yetersiz, % 33’ü ise yeterli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6’daki 3 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının %33,3’ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 50’si az katıldığını, % 16,7’si ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 3 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretmede yeterli olduğu fikrine az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 16,7’si ders içeriğinin yetersiz, % 33’ü ise yeterli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6'daki 4 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 83,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 16,7'si ise az katıldığını belirtmektedir. 4 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu, ders içeriğinin, ilgili literatürde yer alan Türk Bestecileri'ne ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, % 16,7'lik bir kısmı ise ders içeriğinin yeterliliğine az katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 6'daki 5 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 50'si önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 33,3'ü oldukça katıldığını, % 16,7'si ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 5 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, ilgili öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin, ilgili literatürde yer alan yabancı bestecilere ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterli olduğu fikrine az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 33,3'lük bir kısmı ders içeriğinin yeterli, % 16,7'lik bir kısmı ise yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmektedirler.

Tablo 6'daki 6 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, tamamı (% 100) önermede belirtilen fikre “Hiç Katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. 6 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarını, ders içeriğinde, okul şarkılarına yazılı kaynak kullanarak veya doğaçlama yaparak eşlik etmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmadığı yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 6'daki 7 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 83,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 16,7'si ise az katıldığını belirtmektedir. 7 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının büyük bölümü, ders içeriğinde Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmadığı yönünde görüş bildirmektedir. % 16,7'lik bir kısmı ise ders içeriğinin bu önerme için yeterli olduğu fikrine az katılıyorum yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6'daki 8 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 50'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 50'si ise az katıldığını belirtmektedir. 8 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının yarısı, Orkestra/Oda Müziği Dersi'nin, gitarın çokseslendirilmesi ile ilgili yeterli bilgi ve uygulamaları içermediği yönünde görüş bildirirken, diğer yarısı ise yeterli bilgi ve uygulamalar içerdiği fikrine az katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 6'daki 9 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 33,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 66,7'si ise az katıldığını belirtmektedir. 9 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının üçte biri, Orkestra/Oda Müziği Dersi'nde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte ikisi önermeye az katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 6'daki 10 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 66,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 33,3'ü ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 10 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının üçte ikisi B.Ç.E (Gitar) dersinin Eşlik dersinden faydalanmadığı yönünde görüş bildirirken, % 33,3 lük bir kısmı aksi yönde görüş bildirmektedir.

Tablo 6'daki 11 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 33,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 66,7'si ise az katıldığını belirtmektedir. 11 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının üçte biri, B.Ç.E (Gitar) dersinin Eğitim Müziği Besteleme dersinden faydalanmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte ikisi ise önermeye az katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 6'daki 12 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının, % 66,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 16,7'si az katıldığını, % 16,7'si ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 12 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanlarının üçte ikisi B.Ç.E (Gitar) dersinin Öğretmenlik Uygulaması dersine fayda sağlamadığı yönünde görüş bildirirken, % 16,7'lik bir

kısmı ise fayda sağladığını, diğer % 16,7'lik kısım ise önermeye az katıldığını ifade etmektedir.

Tablo 6'daki önermeler birlikte incelendiğinde, öğretim elemanları, *B.Ç.E (Gitar) dersinin; haftada bir ders saati olması öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yeterlidir ve içeriğinde okul şarkılarına yazılı kaynak kullanarak veya doğaçlama eşlik etmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır* önermelerine tamamen katılmamakta, *B.Ç.E (Gitar) dersinin; içeriği ilgili literatürde yer alan Türk Bestecileri'ne ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir, içeriğinde okul şarkılarına yazılı veya doğaçlama eşlik etmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır ve Eğitim Müziği Besteleme dersinden faydalanmaktadır* önermelerine katılmamaktadırlar. *B.Ç.E (Gitar) dersinin; içeriği çalgının tekniklerini öğretme konusunda yeterlidir, içeriği çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme açısından yeterlidir, B.Ç.E (Gitar) dersi Eşlik dersinden faydalanmaktadır ve Öğretmenlik uygulaması dersine fayda sağlamaktadır* önermelerine çoğunlukla katılmıyorum veya az katılıyorum yanıtı verilmiş olmasına karşın, öğretim elemanlarından bir kısmı oldukça katılıyorum yanıtını vermişlerdir. *B.Ç.E (Gitar) dersinin içeriği, yabancı bestecilere ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir* önermesinde ise yanıtlar yarı yarıya, oldukça katılıyorum ve az katılıyorum şeklinde olmuştur. Benzer şekilde, öğretim elemanları, *Orkestra/Oda Müziği dersi, gitarın çokseslendirilmesi ile ilgili yeterli bilgi ve uygulamalar içermektedir ve Orkestra/Oda Müziği dersinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır* önermelerine katılmamışlardır.

3.1.2. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları’nda görev yapan gitar eğitimcilerinin, klasik gitarın sahip olduğu imkanlar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalarla ilgili görüşlerini yönelik bulgu ve yorumlar

Tablo 7. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “Gitarın sahip olduğu imkanlar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Gitar		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
13	ses genişliği ve çoksesseliliğe elverişli yapısı itibarı ile okul şarkılarını eşliklendirmede yeterlidir.	0	0,0	0	0,0	1	16,7	5	83,3
14	ses gürlüğü bakımından okul şarkılarına eşlik etmede yeterlidir.	0	0,0	0	0,0	5	83,3	1	16,7
15	öğretmenin, sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanır.	0	0,0	0	0,0	4	66,7	2	33,3
16	kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler sayesinde okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanır.	0	0,0	0	0,0	1	16,7	5	83,3
17	eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, öğrencilerin müziksel kulak gelişimlerine yardımcı olabilecek bir çalgıdır.	0	0,0	0	0,0	3	50,0	3	50,0
18	eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, şarkı öğretiminin daha verimli olmasını sağlayabilir.	0	0,0	0	0,0	1	16,7	5	83,3
19	eşliğe kattığı ritimsel çeşitlilik ile öğrencinin derse karşı olan motivasyonunun artmasını sağlayabilir.	0	0,0	0	0,0	2	33,3	4	66,7

Tablo 7’deki 13 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3’ü önermede belirtilen fikre tamamen katıldıklarını belirtirken, % 16,7’si oldukça katıldığını belirtmektedir. 13 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, ses genişliği ve çoksesseliliğe elverişli yapısı itibarı ile okul şarkılarını eşliklendirmede yeterli olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 14 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3'ü önermede belirtilen fikre oldukça katıldığını belirtirken, % 16,7'si ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 14 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın ses gürlüğü bakımından okul şarkılarına eşlik etmede yeterli olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 15 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 66,7'si önermede belirtilen fikre oldukça katıldığını belirtirken, % 33,3'ü ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 15 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, öğretmenin sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanıdığı yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 16 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen katıldığını belirtirken, % 16,7'si ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 16 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler sayesinde, okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanıyan bir çalgı olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 17 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 50'si önermede belirtilen fikre tamamen katıldığını belirtirken, % 50'si ise oldukça katıldığını belirtmektedir. 17 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, öğrencilerin müziksel kulak gelişimlerine yardımcı olabilecek bir çalgı olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 18 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen katıldığını belirtirken, % 16,7'si de oldukça katıldığını belirtmiştir. 18 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, şarkı öğretiminin daha verimli olmasını sağlayabilecek bir çalgı olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 7'deki 19 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 66,7'si önermede belirtilen fikre tamamen katıldığını belirtirken, % 33,3'ü de oldukça katıldığını belirtmiştir. 19 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, öğretim elemanları, gitarın, eşliğe kattığı ritimsel çeşitlilik ile öğrencinin derse karşı olan motivasyonunun artmasını sağlayan bir çalgı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7'deki önermeler birlikte incelendiğinde, öğretim elemanları, *gitar; ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı itibarı ile okul şarkılarını eşlik etmede yeterlidir, ses gürlüğü bakımından okul şarkılarına eşlik etmede yeterlidir, öğretmenin, sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanır, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler sayesinde okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanır, eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, öğrencilerin kulak gelişimlerine yardımcı olabilecek bir çalgıdır, eşlik çalgısı olarak kullanıldığında şarkı öğretiminin daha verimli olmasını sağlayabilir ve eşliğe kattığı ritimsel çeşitlilik ile öğrencilerin derse karşı olan motivasyonunun artmasını sağlayabilir* önermelerine katılmışlardır.

3.1.3. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları’nda görev yapan gitar eğitimcilerinin, gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynakların var olan durumu ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar

Tablo 8. Örneklemde yer alan öğretim elemanlarının “Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
20	Okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli sayıda kaynak olduğunu düşünüyorum.	5	83,3	1	16,7	0	0,0	0	0,0
21	Bu alandaki mevcut kaynakların kolay temin edilebilir durumda olduğunu düşünüyorum.	3	50,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0
22	Bu alandaki mevcut kaynakların Türk ve Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum.	4	66,7	2	33,3	0	0,0	0	0,0
23	Bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin, dizi ve modların çok seslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	83,3	1	16,7	0	0,0	0	0,0
24	Bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum.	4	66,7	2	33,3	0	0,0	0	0,0
25	Mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunmalıdır.	0	0,0	0	0,0	1	16,7	5	83,3

Tablo 8’deki 20 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3’ü önermede belirtilen fikre hiç katılmazken, % 16,7’si ise az katıldığını belirtmiştir. 20 numaralı önermeden anlaşıldığı gibi, öğretim elemanlarının büyük bir bölümü, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli sayıda

kaynak olmadığı yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 8'deki 21 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 50'si önermede belirtilen fikre hiç katılmazken, % 50'si ise az katıldığını belirtmiştir. 21 numaralı önermeden anlaşılabacağı gibi, öğretim elemanlarının yarısı, bu alandaki mevcut kaynakların, kolay temin edilebilir durumda olmadığı yönünde, diğer yarısı ise kaynakların kolay temin edilebilir olduğu fikrine az katıldığını yönünde görüş bildirmektedir

Tablo 8'deki 22 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 66,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmazken, % 33,3'ü ise az katıldığını belirtmiştir. 22 numaralı önermeden anlaşıldığı gibi, öğretim elemanlarının üçte ikisi, bu alandaki mevcut kaynakların Türk ve Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte birlik kısmı ise bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 8'deki 23 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmazken, % 16,7'si ise az katıldığını belirtmiştir. 23 numaralı önermeden anlaşıldığı gibi, öğretim elemanlarının büyük bölümü, bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin, ses dizileri ve modlarının seslendirilmesinde yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 8'deki 24 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 66,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmazken, % 33,3'ü ise az katıldığını belirtmiştir. 24 numaralı önermeden anlaşıldığı gibi, öğretim elemanlarının üçte ikisi, bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte biri ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmektedir.

Tablo 8'deki 25 numaralı önermede görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 83,3'ü önermede belirtilen fikre tamamen katılırken, % 16,7'si ise oldukça katıldıklarını belirtmiştir. 25 numaralı önermeden anlaşılacağı gibi, öğretim elemanları, mevcut kaynaklar haricindeki kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının üzerlerinde akor şifrelerinin bulunması gerektiği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 8'deki önermeler birlikte incelendiğinde:

Öğretim elemanları, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli kaynak olduğunu düşünüyorum, bu alandaki mevcut kaynakların; kolay temin edilebilir olduğunu düşünüyorum, Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum, okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin ve ses dizilerinin çokseslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum ve bu alandaki mevcut kaynakların, gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum önermelerine katılmamışlar veya az katılmışlar, *mevcut kaynakların haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının üzerinde akor şifreleri bulunmalıdır* önermesine katılmışlardır.

Öğretim elemanlarını, Sizce gitar, piyano ve elektronik org gibi, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmalı mıdır?Neden? açık uçlu sorusuna verdikleri cevaplarda, gitarın eşlik çalgısı olarak kesinlikle kullanılması gerektiğini, taşıma kolaylığı sayesinde her koşulda ders yapılabileceğini, akorların doğru kullanımıyla eserlere eşlik imkanı sağlayacağını, çalarken yürüyebilme imkanı sayesinde öğrencileri denetlemenin daha kolay olabileceğini ve elektrik sistemi gerektirmemesinin önemli bir avantaj olduğunu ifade etmişlerdir.

3.2 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar

3.2.1 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar

Tablo 9. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın öğretmenlik uygulamasına katkısı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Fakültede aldığım Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) dersinin;		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	haftada bir ders saati olması öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yeterlidir.	28	80,0	7	20,0	0	0,0	0	0,0
2	içeriğinin çalgı tekniklerini öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	17	48,6	15	42,9	3	8,6	0	0,0
3	içeriğinin çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	15	42,9	18	51,4	2	5,7	0	0,0
4	İçeriğinin ilgili literatürde yer alan, Türk Bestecilerine ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	24	68,6	11	31,4	0	0,0	0	0,0
5	İçeriğinin ilgili literatürde yer alan, yabancı bestecilere ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	6	17,1	15	42,9	10	28,6	4	11,4

Tablo 9'daki 1 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 80'inin önermede belirtilen fikre tamamen katılmadıklarını, % 20'si ise az katıldığı görülmektedir. 1 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük bölümü, B.Ç.E (Gitar) dersinin haftada bir ders saati olmasının, öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katılmışlardır.

Tablo 9'daki 2 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %48,6'sının önermede belirtilen fikre tamamen katılmadığını, % 42,9'unun az katıldığını, % 8,6'sının ise oldukça katıldığını görülmektedir. 2 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin çalgı tekniklerinin öğretme konusunda yeterli olmadığı ya da bu önermeye az katıldıkları yönünde görüş bildirmişler, bir kısmı ise yeterli olduğunu söylemişlerdir.

Tablo 9'daki 3 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 42,9'unun önermede belirtilen fikre tamamen katılmadığını, % 51,4'ünün az katıldığını, % 5,7'sinin ise katıldığını görülmektedir. 3 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmı, B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme konusunda yeterli olmadığı ya da bu önermeye az katıldığını, bir kısmı ise yeterli olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 9'daki 4 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %68,6'sının önermede belirtilen fikre tamamen katılmadığını, % 31,4'ünün ise az katıldığını görülmektedir. 4 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmı B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin ilgili literatürde yer alan, Türk bestecilerine ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katıldığını belirtmiştir.

Tablo 9'daki 5 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 17,1'i önermedeki fikre hiç katılmadığını, % 42,9'u az katıldığını, % 28,6'sı oldukça katıldığını ve % 11,4'ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 5 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük bir kısmı B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin ilgili literatürde yer alan, yabancı bestecilere ait eserleri öğretme konusundaki yeterliliğine oldukça ya da az katıldıklarını ifade etmiş, % 17,1'lik bir kısım önermeye hiç katılmazken, %11,4'ü ise tamamen katıldığını belirtmiştir.

3.2.2 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik bulgu ve yorumlar

Tablo 10. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Fakültede aldığım Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) dersinde;		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
6	gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	11	31,4	24	68,6	0	0,0	0	0,0
7	farklı türlerdeki(adapte, öykünme, Türk okul şarkıları, vb.) okul şarkılarını çok seslendirmeye yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	12	34,3	18	51,4	5	14,3	0	0,0
8	farklı ritmik karakterlere(halay, horon, zeybek, vb.) eşlik etmeye yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	21	60,0	14	40,0	0	0,0	0	0,0
9	eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini (akor, arpej, rasguado, vb.) kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	0	0,0	22	62,9	8	22,9	5	14,3
10	okul şarkılarında bulunan ezgi yapıları, Türk Müziği Dizileri ve diğer modal yapıların incelenmesine yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	17	48,6	14	40,0	4	11,4	0	0,0
11	okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapma becerisi kazanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	19	54,3	10	28,6	3	8,6	3	8,6

Tablo 10'daki 6 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %31,4'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 68,4'ü ise az katıldıklarını belirtmişlerdir. 6 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğu B.Ç.E (Gitar) dersinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterince uygulama yaptığımı düşünüyorum

önermesine büyük çoğunlukla az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 31,4'lük bir kesim yeterli uygulama yapmadığını belirtmiştir.

Tablo 10'daki 7 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %34,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 51,4'ü az katıldıklarını, % 14,3'ü ise oldukça katıldıklarını belirtmişlerdir. 7 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu B.Ç.E (Gitar) dersinde farklı türlerdeki okul şarkılarını çok seslendirmeye yönelik yeterince uygulama yaptığını düşünüyorum önermesine az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 14,3'lük bir kesim yeterli uygulama yaptığını, % 31,4'lük bir kesim ise yeterli uygulama yapmadığını belirtmiştir.

Tablo 10'daki 8 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %60'ı önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 40'ı ise az katıldıklarını belirtmişlerdir. 8 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğu B.Ç.E (Gitar) dersinde farklı ritmik karakterlere eşlik etmeye yönelik yeterince uygulama yapmadığını belirtirken, % 40'lık bir kesim ise önermeye az katılıyorum yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 10'daki 9 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin %62,9'u önermede belirtilen fikre az katıldıklarını, % 22,9'u oldukça katıldıklarını, % 14,3'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 9 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu B.Ç.E (Gitar) dersinde farklı türlerdeki okul şarkılarını çok seslendirmeye yönelik yeterince uygulama yaptığını düşünüyorum önermesine az katılıyorum yönünde görüş bildirirken, % 37,2'lik bir kesim yeterli uygulama yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 10'daki 10 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 48,6'sı önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 40'ı az katıldıklarını, % 11,ü ise oldukça katıldıklarını belirtmişlerdir. 7 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısına yakını, B.Ç.E (Gitar) dersinde okul şarkılarında bulunan ezgi yapıları, Türk Müziği Dizileri ve diğer modal

yapıların incelenmesine yönelik yeterli derecede uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 11,4'lük bir kesim yeterli uygulama yaptığını, % 40'lık bir kesim ise önermeye az katıldığını belirtmiştir.

Tablo 10'daki 11 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 54,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 28,6'sı az katıldığını, % 8,6'sı oldukça katıldığını ve yine % 8,6'sı ise tamamen katıldığını belirtmiştir. 11 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu, B.Ç.E (Gitar) dersinde, okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapma becerisi kazanmaya yönelik yeterince uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 17,2'lik bir kesim yeterli uygulama yaptığını, % 28,6'lık bir kesim ise önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 10'daki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenleri çoğu *B.Ç.E (Gitar) dersinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik, farklı türlerdeki okul şarkılarını çok seslendirmeye yönelik ve eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerinde, az katılıyorum ifadesini kullanırken, bu önermelerin ilk ikisinde hiç katılmıyorum seçeneği belli bir kesim tarafından tercih edilmiş, üçüncü önermede ise tercih edilmemiştir. Benzer şekilde, *farklı ritmik karakterlere eşlik etmeye yönelik, okul şarkılarında bulunan ezgi yapıları, Türk Müziği Dizileri ve diğer modal yapıların incelenmesine yönelik ve okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerinde hiç katılmıyorum ifadesi ağırlıklı olarak yer alırken, bu önermelerde az katılıyorum seçeneği de yüksek bir oranda yer almış, katılıyorum seçeneklerinin düşük kaldığı görülmüştür.

Müzik öğretmenleri, Tablo 10'daki önermelere genel olarak hiç katılmamış veya az katılmışlardır. Sadece *eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini kullanma alanında yeterli uygulama yaptım* önermesinde katılıyorum şıkları, nispeten belli bir yüzdeye sahiptir.

3.2.3 Müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın, Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme ve Eşlik dersleri ile ilişkisine yönelik görüşlerine ait bulgular

Tablo 11. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın ilgili diğer dersler ile ilişkisine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Fakültede aldığım;		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
12	Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın çok seslendirilmesi ile ilgili yeterli donanımı aldığımı düşünüyorum.	9	25,7	18	51,4	8	22,9	0	0,0
13	Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	4	11,4	21	60,0	8	22,9	2	5,7
14	Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmesine yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	17	48,6	15	42,9	2	5,7	1	2,9
15	Eşlik(Korepetisyon) dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	19	54,3	13	37,1	1	2,9	2	5,7

Tablo 11'deki 12 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, %25,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 51,4'ü az katıldıklarını, % 22,9'u ise oldukça katıldıklarını belirtmişlerdir. 12 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından biraz daha fazlası, Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın çok seslendirilmesi ile ilgili yeterli donanımı aldığımı düşünüyorum önermesine az katıldıklarını ifade ederken, %25'lik bir kesim yeterli donanımı almadığı, % 22,9'luk kesim ise aldığını yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 11'deki 13 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, %11,4'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadıklarını, % 60'ı az katıldıklarını, % 22,9'u oldukça katıldıklarını, % 5,7'si ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 13 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası, Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli donanımı aldığını düşünüyorum önermesine az katıldıklarını ifade ederken, %11,4'lük bir kesim yeterli donanımı almadığı, %28,6'luk kesim ise aldığını yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 11'deki 14 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, %48,6'sı önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 42,9'u az katıldığını, % 5,7'lik kısmı oldukça katıldığını ve % 2,9'luk kısmı ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 14 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısına yakını, Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşiklendirilmesine yönelik yeterli derecede uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 42,9'luk kesim bu önermeye az katıldığını, % 8,6'lık kesim ise yeterli uygulama yaptığını ifade etmiştir.

Tablo 11'deki 15 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, % 54,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 37,1'i az katıldığını, % 2,9'u oldukça katıldığını, % 5,7'lik kısmı ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 15 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası, Eşlik dersinde, gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 37,1'lik bir kesim bu önermeye az katıldığını, % 8,6'lık bir kesim ise yeterli uygulama yaptığını ifade etmektedir.

Tablo 15'teki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenleri, *Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın çok seslendirilmesi ile ilgili yeterli donanımı aldığımı düşünüyorum* ve *Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerine çoğunlukla az katılıyorum yanıtını vermiş,

bu önermelerden ilkinde hiç katılmıyorum seçeneği, katılıyorum seçeneklerinden daha fazla işaretlenirken, ikinci önermede katılıyorum seçenekleri ağırlıkla olmuştur. Benzer şekilde, *Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkılara gitar ile eşlik etmeye yönelik yeterli uygulama yaptığımı düşünüyorum* ve *Eşlik dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerinde hiç katılmıyorum ve az katılıyorum ifadeleri ağırlıklı olarak kullanılmış, katılıyorum seçeneği çok az bir öğretmen tarafından tercih edilmiştir.

Müzik öğretmenleri, Tablo 11'deki önermelere, çoğunlukla, hiç katılmıyorum ya da az katılıyorum cevaplarını vermişlerdir. Sadece *Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın çok seslendirilmesine yönelik* ve *Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerinde katılıyorum seçenekleri, nispeten, belli bir yüzdeye sahiptir.

3.2.3 Müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilişkisine yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar

Tablo 12. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Öğretmenlik Uygulaması ile ilişkisine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
16	Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı sınıf çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	19	54,3	8	22,9	3	8,6	5	14,3
17	Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	11	31,4	13	37,1	4	11,4	7	20,0

Tablo 12'deki 16 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 54,3'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 22,9'u az katıldığını, % 8,6'sı oldukça katıldığını ve % 14,3'ü de tamamen katıldığını belirtmişlerdir. 16 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı sınıf çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 22,9'u yeterli uygulama yaptığını, % 22,9'u ise bu önermeye az katıldığını ifade etmişlerdir.

Tablo 12'deki 17 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, % 31,4'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 37,1'i az katıldığını, % 11,4'ü oldukça katıldığını ve % 20'si de tamamen katıldığını belirtmektedir. 17 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri çoğunlukla Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığını düşünüyorum önermesine hiç katılmıyorum ya da az katılıyorum yanıtlarını verirken, bu önermeye katılan öğretmenlerin yüzdesi hiç katılmıyorum seçeneğinin yüzdesi ile eşit çıkmıştır.

Tablo 12'deki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin *Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı sınıf ve eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yaptığımı düşünüyorum* önermelerine çoğunlukla hiç katılmadıkları ya da az katıldıkları görülmüştür. Katılıyorum seçeneklerinin yüzdeleri ise düşük kalmıştır.

3.2.4 Müzik öğretmenlerinin, Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı’nın içeriğine ve müzik derslerinin çalgı eşlikli işlenmesine yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar

Tablo 13. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı’na ve müzik derslerinin çalgı eşlikli olarak işlenmesine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
18	İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları ezgi yapısı itibarı ile eşliklendirilmeye uygundur.	0	0,0	0	0,0	24	68,6	11	31,4
19	İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları etkili şarkı eğitimi için gereken sağlam yapılı, tutarlı örgülü, uygun dokulu ve yüksek nitelikli gibi kriterlere uymaktadır.	4	11,4	19	54,3	7	20,0	5	14,3
20	İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet edicilik açısından yeterlidir.	0	0,0	23	65,7	7	20,0	5	14,3
21	Müzik derslerinin çokselsliliğe elverişli çalgılar ile işlenmesi dersi daha verimli kılar.	0	0,0	0	0,0	9	25,7	26	74,3

Tablo 13’deki 18 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 68,4’ü önermede belirtilen fikre oldukça katıldığını ve % 31,4’ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 18 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik

öğretmenleri, ilgili ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının ezgi yapısı itibarı ile eşliklendirilmeye uygun olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 13'deki 19 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 11,4'ü önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 54,3'ü az katıldığını, % 20'si oldukça katıldığını ve % 14,3'ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 19 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası, ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları etkili şarkı eğitimi için gereken sağlam yapılı, tutarlı örgülü, uygun dokulu ve yüksek nitelikli gibi kriterlere uymaktadır önermesine az katıldıklarını ifade ederken, bu önermeye katılanların yüzdesi katılmayanlardan daha yüksek olarak görülmüştür.

Tablo 13'deki 20 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 65,7'si önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 20'si oldukça katıldığını ve % 14,3'ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 20 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası, ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet edicilik açısından yeterlidir önermesine az katıldıklarını ifade ederken, bu önermeye hiç katılmayan öğretmen olmamış, katılanların yüzdesi de % 34,3 olarak görülmüştür.

Tablo 13'deki 21 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 25,7'si önermede belirtilen fikre oldukça katıldığını ve % 74,3'ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 21 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri, müzik derslerinin çoksesliliğe elverişli çalgılar ile işlenmesinin dersi daha verimli kılacağı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 13'deki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, *ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları ezgi yapısı itibarı ile eşliklendirilmeye uygundur ve müzik derslerinin çoksesliliğe elverişli çalgılar ile işlenmesi dersi daha verimli kılar* önermelerine tamamen katıldıkları görülmektedir. Benzer şekilde, *ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müzik sel gelişimine hizmet edicilik açısından yeterlidir* önermesinde

çoğunluk az katıldığını ifade etmiş, sadece ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları, etkili şarkı eğitimi için gereken sağlam yapılı, tutarlı örgütlü, uygun dokulu ve yüksek nitelikli gibi kriterlere uymaktadır önermesinde hiç katılmıyorum ifadesinin yer aldığı görülmektedir.

3.2.5 Müzik öğretmenlerinin, gitarın müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar

Tablo 14. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “gitarın, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

Gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılması;		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
22	eşliğin ritimsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebilir.	0	0,0	0	0,0	16	45,7	19	54,3
23	öğrencilerin ezgisel ve ritmsel bellek gelişimini destekleyebilir.	0	0,0	0	0,0	17	48,6	18	51,4
24	öğrencilerin eşlik-ezgi uyumu kazanımlarını destekleyebilir.	0	0,0	0	0,0	12	34,3	23	65,7
25	sınıfta ve okulda gerçekleştirilen toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarına olumlu katkı yapabilir.	0	0,0	4	11,4	13	37,1	18	51,4
26	Gitarın ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir.	0	0,0	0	0,0	14	40,0	21	60,0
27	Gitarın ses gürlüğü okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir.	0	0,0	24	68,6	6	17,1	5	14,3
28	Gitarda kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine imkan tanır.	0	0,0	2	5,7	14	40,0	19	54,3
29	Gitar ,öğretmenin sınıfta dolaşabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak sağlaması bakımından ideal bir eşlik çalgısıdır.	4	11,4	0	0,0	17	48,6	14	40,0

Tablo 14'deki 22 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 45,7'si önermede belirtilen fikre oldukça katıldıklarını, % 54,3'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 22 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, eşliğin ritimsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 14'deki 23 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 48,6'sı önermede belirtilen fikre oldukça katıldıklarını, % 51,4'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 23 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrencilerin ezgisel ve ritimsel bellek gelişimlerini destekleyebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 14'deki 24 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 34,3'ü önermede belirtilen fikre oldukça katıldıklarını, % 65,7'si ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 24 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrencinin ezgi-eşlik uyumu kazanımlarını destekleyebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 14'deki 25 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 11,4'ü önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 45,7'si oldukça katıldıklarını, % 54,3'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 25 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin çoğu, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, sınıfta ve okulda gerçekleştirilen toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarına olumlu katkı yapabileceği yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 14'deki 26 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 40'ı önermede belirtilen fikre oldukça katıldıklarını, % 60'ı ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 26 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenleri, gitarın ses genişliğinin ve çoksesliliğe elverişli yapısının okul şarkılarına eşlik etmede yeterli olduğu yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo 14'deki 27 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 68,6'sı önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 17,4'ü oldukça katıldıklarını, % 14,3'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 27 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin çoğu, gitarın ses gürlüğü okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir önermesine az katıldığını ifade ederken, % 31,4'lük bir kesim ise ses gürlüğünün yeterli olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 14'deki 28 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 5,7'si önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 40'ı oldukça katıldıklarını, % 54,3'ü ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 28 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin çoğu, gitarda kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt seslerin okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine imkan tanıdığı yönünde görüş bildirirken, bir kısmı ise bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 14'deki 29 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 11,4'ü önermede belirtilen fikre az hiç katılmadığını, % 48,6'sı oldukça katıldıklarını, % 40'ı ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. 29 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin çoğu, gitarın, öğretmenin sınıfta dolaşabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine, olanak tanıdığı yönünde görüş bildirirken, % 11,4'lük bir kesim ise bu önermeye hiç katılmadığını ifade etmiştir.

Tablo 14'deki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin, *gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılması; eşliğin ritimsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebilir, öğrencilerin ezgisel ve ritimsel bellek gelişimlerini ve öğrencilerin ezgi-eşlik uyumu kazanımlarını destekleyebilir ve gitarın ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı, okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir* önermelerine katıldıkları görülmektedir. Benzer şekilde, *gitarın ses gürlüğü okul şarkılarını eşliklendirmede yeterlidir* önermesinde az katılıyorum seçeneği % 68,6'luk bir yüzdeye sahipken, *gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılması, sınıfta ve okulda gerçekleştirilen toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarına olumlu katkı yapabilir ve gitarda kullanılan ritmik yapılar ve efekt sesler okul şarkılarına daha yaratıcı*

eşlikler yapılabilmesine olanak tanır önermelerinde bu seçeneğin yüzdeleri daha az görülmüştür. Sadece, % 11,4'lük bir kesim *gitar, öğretmenin sınıfta dolaşabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanır* önermesinde hiç katılmıyorum seçeneğini tercih etmişlerdir.

3.2.6 İlköğretim ikinci kademedeki görev yapan B.Ç.E (Gitar) alanı mezunu müzik öğretmenlerinin, gitarın okul şarkılarına eşlik etmede kullanımı ve var olan ilgili kaynaklara yönelik görüşlerine ait bulgu ve yorumlar

Tablo 15. Örneklemde yer alan müzik öğretmenlerinin “gitarın, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların % ve f dağılımları

		Hiç Katılmıyorum		Az Katılıyorum		Oldukça Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%
30	Eşlik yaparken akor şifrelerine gereksinim duyuyorum.	9	25,7	16	45,7	7	20,0	3	8,6
31	Okul şarkılarına eşlik etme alanında, gitara yönelik yeterli sayıda kaynak vardır.	16	45,7	16	45,7	3	8,6	0	0,0
32	Bu alandaki mevcut kaynakların Türk Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum	10	28,6	21	60,0	1	2,9	3	8,6
33	Bu alandaki mevcut kaynakların Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum.	0	0,0	26	74,3	4	11,4	5	14,3
34	Bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin, dizi ve modların çok seslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum.	15	42,9	17	48,6	2	5,7	1	2,9
35	Bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum.	8	22,9	16	45,7	7	20,0	4	11,4
36	Mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda,repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunmalıdır.	0	0,0	8	22,9	12	34,3	15	42,9
37	Sınıfta öğrettiğim şarkılar için kendi hazırladığım eşlik çalışmalarımı kullanıyorum.	0	0,0	12	34,3	3	8,6	20	57,1

Tablo 15'deki 30 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 25,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 45,7'si az katıldığını, % 20'si oldukça katıldığını ve % 8,6'sı da tamamen katıldığını belirtmektedir. 30 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısına yakını eşlik yaparken akor şifrelerine gereksinim duyuyorum önermesine az katıldığını ifade ederken, % 28,6'lık kesim önermede belirtilen fikre katılmış, % 25,7'lik kesim ise katılmamıştır.

Tablo 15'deki 31 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 45,7'si önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, yine % 45,7'si az katıldığını ifade etmiş, % 8,6'sı ise oldukça katıldıklarını belirtmişlerdir. 31 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin yarısına yakın olan birinci kesimi, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli kaynak olmadığını yönünde görüş bildirirken, yarısına yakın ikinci kesim bu önermeye az katıldığını ifade etmiştir. Sadece, % 8,6'lık bir kesim bu alanda yeterli kaynak olduğunu düşünmektedir.

Tablo 15'deki 32 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 28,6'sı önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 60'ı az katıldığını, % 2,9'u oldukça katıldığını, % 8,6'sı ise tamamen katıldığını belirtmektedir. 32 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından fazlası, bu alandaki mevcut kaynaklar, Türk Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir önermesine az katıldığını ifade ederken, % 28,6'lık kesim önermede belirtilen fikre hiç katılmamış, % 11,5'lik kesim ise katılmıştır.

Tablo 15'deki 33 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 74,3'ü önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 11,4'ü oldukça katıldığını ve % 14,3'ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 33 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu “bu alandaki mevcut kaynaklar Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir” önermesine az katıldığını ifade ederken, % 25,8'lık kesim önermede belirtilen fikre katılmıştır.

Tablo 15’deki 34 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 42,9’u önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 48,6’sı az katıldığını, % 5,7’si oldukça katıldığını ve % 2,9’u da tamamen katıldığını belirtmektedir. 34 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısına yakını, “bu alandaki mevcut kaynakların, okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin ve ses dizilerinin çokseslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum” önermesine az katıldığını ifade ederken, % 8,6’lık kesim önermede belirtilen fikre katılmış, % 42,9’luk kesim ise katılmamıştır.

Tablo 15’deki 35 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 22,9’u önermede belirtilen fikre hiç katılmadığını, % 45,7’si az katıldığını, % 20’si oldukça katıldığını ve % 11,4’ü de tamamen katıldığını belirtmektedir. 35 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısına yakını “bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum” önermesine az katıldığını ifade ederken, % 31,4’lük kesim önermede belirtilen fikre katılmış, % 22,9’luk kesim ise katılmamıştır.

Tablo 15’deki 36 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 22,9’u önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 34,3’ü oldukça katıldığını ve % 42,9’u da tamamen katıldığını belirtmektedir. 36 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplardan, repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunması gerektiği yönünde görüş bildirmiş , % 22,9’luk kesim ise önermede belirtilen fikre az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 15’deki 37 numaralı önerme incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin % 34,3’ü önermede belirtilen fikre az katıldığını, % 8,6’sı oldukça katıldığını ve % 57,1’i de tamamen katıldığını belirtmektedir. 37 numaralı önermeden anlaşıldığı üzere, müzik öğretmenlerinin yarısından çoğu sınıfta öğrettikleri şarkılar için kendi hazırladıkları eşlik çalışmalarını kullandıklarını belirtirken, % 34,3’lük kesim önermede belirtilen fikre az katıldığını ifade etmiştir.

Tablo 15'deki önermeler birlikte incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin *mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunmalıdır ve sınıfta öğrettiğim şarkılar için kendi hazırladığım eşlik çalışmalarımı kullanıyorum* önermelerine çoğunlukla katıldıkları, belli bir kesimin bu önermelere az katıldığını ifade ettikleri görülmektedir. Benzer şekilde, *eşlik yaparken akor şifrelerine gereksinim duyuyorum, okul şarkılarına eşlik etme alanında, gitara yönelik yeterli sayıda kaynak vardır, bu alandaki mevcut kaynakların Türk Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum, bu alandaki mevcut kaynakların Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum, bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin ve ses dizilerinin çok seslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum ve bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum* önermelerinde, öğretmenler çoğunlukla hiç katılmıyorum ya da az katılıyorum ifadelerini kullanmış, belli bir kısım önermelere katıldığı ifade etmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ve öğretim elemanları görüşlerinin, bulgular ve yorumlar bölümünde yer alan istatistiksel çözümlmeleri doğrultusundaki sonuçları sıralanmış, öğretmen ve öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda çıkan sonuçlar tartışılmış ve konuya ilişkin çözüm önerileri, öneriler kısmında sunulmuştur.

4.1 Sonuç ve Tartışma

4.1.1. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin; B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

İlgili öğretim elemanlarının hepsi, B.Ç.E (Gitar) dersinin haftada bir ders saati olmasının, öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin çalgı tekniklerini öğretme konusunda yeterli olduğu önermesine az katıldığını ifade ederken, % 16,7'lik bir kesim önermeye hiç katılmamış, % 33,3'lük bir kesim ise oldukça katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının, bu önermede, ders içeriğine yönelik bildirdikleri olumlu ve olumsuz görüşler, yarı yarıya olarak görülmektedir.

Öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme konusunda yeterli olduğu önermesine az katıldığını ifade ederken, % 33,3'lük bir kesim önermeye hiç katılmamış, % 16,7' lük bir kesim ise oldukça katıldığını belirtmiştir. Bu önermedeki % 50'lik az katılıyorum cevabı ile % 33,3'lük hiç katılmıyorum cevapları birlikte düşünülerek, öğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları görülmektedir.

Öğretim elemanlarının % 83,3'ü ders içeriğinin, ilgili literatürde yer alan Türk bestecilere ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yetersiz olduğunu belirtmiş, % 16,7'lik bir kısım ise bu önermede az katılıyorum ifadesini kullanmıştır. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının yarısı, ders içeriğinin, ilgili literatürde yer alan yabancı bestecilere ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olduğu önermesine az katılıyorum yanıtını vermiş, diğer yarısı ise ders içeriğinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu önermede, ders içeriğinin öğretim elemanları tarafından yeterli bulunduğu görülmektedir.

Öğretim elemanlarının hepsi, ders içeriğinde okul şarkılarına yazılı kaynak kullanarak veya doğaçlama eşlik yapmaya yönelik yeterli çalışmalar yapılmadığını belirtmektedirler.

Öğretim elemanlarının % 83,3'ü, ders içeriğinde, Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşiklendirilmesine yönelik yeterli çalışmaların yapılmadığını belirtirken, % 16,7 bir kesim de bu önermeye az katılıyorum yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının yarısı Orkestra/Oda Müziği dersi, gitarın çokseslendirilmesi ile ilgili yeterli bilgi ve uygulamalar içermediği yönünde görüş bildirirken, diğer yarısı ise bu önermeye az katılıyorum yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının üçte biri, Orkestra/Oda Müziği dersinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik yeterli çalışmaların yapılmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte ikisi ise bu önermeye az katılıyorum yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde

bulundurularak, ğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları sylenabilir.

Öğretim elemanlarının üçte ikisi, B..E (Gitar) dersinin, Eşlik (Korepetisyon) dersinden faydalanmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte biri ise bu önermeye az katılıyorum yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları sylenabilir.

Öğretim elemanlarının üçte biri, B..E (Gitar) dersinin, Eğitim Müziği Besteleme dersinden faydalanmadığını belirtirken, üçte ikisi bu önermeye az katılıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları sylenabilir.

Öğretim elemanlarının üçte ikisi, B..E (Gitar) dersinin Öğretmenlik Uygulaması dersine fayda sağlamadığı yönünde görüş belirtirken, % 16,7’lik bir kısım bu önermeye oldukça katılıyorum, % 16,7’lik diğerkısım da az katılıyorum yanıtlarını vermişlerdir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ğretim elemanlarının ders içeriğini yetersiz buldukları sylenabilir.

4.1.2. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları’nda görev yapan gitar eğitimcilerinin; gitarın sahip olduğu imkanlar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği avantajlar ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

İlgili ğretim elemanları, gitarın, ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı itibarı ile okul şarkılarını eşliklendirmede yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanları, gitarın, ses gürlüğü bakımından okul şarkılarına eşlik etmede yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanları, gitarın, öğretmenin sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanıdığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanları, gitarın, kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler sayesinde, okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanıdığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanları, gitarın, eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, şarkı öğretiminin daha verimli olmasını sağlayabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanları, gitarın, eşliğe kattığı ritimsel çeşitlilik ile, öğrencilerin ders motivasyonlarının artmasını sağlayabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

4.1.3. Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları'nda görev yapan gitar eğitimcilerinin; gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Öğretim elemanlarının % 83,3'ü, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli sayıda kaynak olmadığını düşünürken, % 16,7'lik bir kesim ise bu önermeye az katılıyorum yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının kaynakları yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının yarısı, bu alandaki mevcut kaynakların kolay temin edilebilir durumda olmadığı yönünde görüş bildirirken, diğer yarısı ise bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının kaynakları kolay temin edilebilir bulmadıkları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının üçte ikisi, bu alandaki mevcut kaynakların, Türk ve Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmadığı yönünde görüş bildirirken, üçte biri ise bu önermeye az katıldığı yanıtı vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının kaynakları, yeterli çeşitliliğe sahip bulmadıkları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının % 83,3'lük bölümü, bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin (zeybek, horon, halay gibi)

ve ses dizilerinin çokseslendirilmesinde yeterli olmadığı yönünde görüş bildirirken, % 16,7'lik bir kesim bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının kaynakları, bu alanda, yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının üçte ikisi, bu alandaki mevcut kaynakların, gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olmadığını düşünürken, üçte birlik kesim ise bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretim elemanlarının kaynakları yetersiz buldukları söylenebilir.

Öğretim elemanları, mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının üzerlerinde akor şifreleri bulunması gerektiği yönünde görüş bildirmektedirler.

Öğretim elemanları, gitarın, piyano ve elektronik org gibi, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılması gerekliliğine ait yazılı görüşleri şu şekilde olmuştur:

Gitar; elektrik sistemi gerektirmemesi, taşıma kolaylığı bulunduğu, sevilen bir tınıya sahip, popüler, çoksesliliğe elverişli ve tampere bir çalgı olması sebepleriyle, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmalıdır. Akorların doğru kullanımı sayesinde, kolaylıkla, eserlere eşlik imkanı sağlar.

4.1.4. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenleri %80’i, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinin haftada bir ders saati olmasının, öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yetersiz olduğu yönünde görüş bildirirken, % 20’lik bir kesim ise bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için

olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, müzik öğretmenlerinin ders saatini yetersiz buldukları söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin % 48,6'sı, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin, çalgı tekniklerini öğretme konusunda yetersiz olduğu yönünde görüş bildirirken, % 42,9'luk bir kesim de bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Ders içeriğinin, çalgı tekniklerini öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin yüzdesi, sadece, % 8,6'dır. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, müzik öğretmenlerinin ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin % 42,9'u, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin, çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretmede yetersiz olduğu yönünde görüş bildirirken, % 51,4'lük bir kesim ise bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Ders içeriğinin, çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin yüzdesi, sadece, % 5,7'dir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, müzik öğretmenlerinin ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin % 68,6'sı, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin, ilgili literatürde yer alan Türk bestecilere ait seçkin eserleri öğretmek konusunda yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmektedirler. % 14,3'lük kesim ders içeriğinin yeterli olduğunu belirtirken, öğretmenlerin % 31,4'ü bu önermeye az katıldığını ifade etmektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, müzik öğretmenlerinin ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin % 17,1'i fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinin, ilgili literatürde yer alan, yabancı bestecilere ait seçkin eserleri öğretme konusunda yetersiz olduğu yönünde görüş bildirirken, % 40'ı ders içeriğinin yeterli olduğunu, % 42,9'u ise bu önermeye az katıldıklarını ifade etmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, müzik öğretmenlerinin ders içeriğini yetersiz buldukları söylenebilir.

4.1.5. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı’nın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenlerinin % 31,4’ü, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli uygulamalar yapmadıkları yönünde görüş bildirirken, % 68,6’sı ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 34,3’ü, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, farklı türlerdeki (adapte, öykünme, Türk okul şarkıları, vb.) okul şarkılarına eşlik etmeye yönelik yeterli uygulama yapmadığı, % 14,3’ü ise yeterli uygulama yaptığı yönünde görüş bildirmiştir. % 51,4’lük bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 60’ı, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, vb.) eşlik etmeye yönelik yeterli uygulamalar yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 40’ı ise bu önermeye az katıldıkları yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin %37,2’si, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini(akor, arpej, rasgado, vb.) kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığı yönünde görüş bildirirken, % 62,9’luk bir kesim ise bu önermeye az katıldıkları yanıtını vermişlerdir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 48,6'sı, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, okul şarkılarında bulunan ezgi yapılar, Türk Müziği dizileri ve diğer modal yapıların incelenmesine yönelik yeterli derecede uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 11,4'lük bir kesim yeterli uygulamaları yaptığını düşünmektedir. % 40'lık diğer kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin, % 54,3'ü, fakültede aldıkları B.Ç.E (Gitar) dersinde, okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapma becerisi kazanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı yönünde görüş bildirirken, % 17,2'lik bir kesim yeterli uygulamaları yaptığını düşünmektedir. %28,6'lık diğer kesim ise, bu önermeye az katıldıkları yanıtını vermiştir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

4.1.6. İlköğretim İkinci Kademe'de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme, Eşlik (Korepetisyon) dersleri ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenlerinin % 25,7'si, fakültede aldıkları Orkestra/Oda Müziği derslerinde, gitarın çokseslendirilmesi ile ilgili yeterli donanımı almadığı, % 22,9'u ise aldığı yönünde görüş bildirmektedir. % 51,4'lük bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 11,4'si, fakültede aldıkları Orkestra/Oda Müziği derslerinde, gitarın diğer çalgılara eşlik etmesi ile ilgili yeterli uygulama yapmadığı, % 28,6'sı ise yaptığı yönünde görüş bildirmektedir. % 60'lık bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 48,6'sı, fakültede aldıkları Eğitim Müziği Besteleme derslerinde bestelenen şarkıların gitar ile eşiklendirilmesi ile ilgili yeterli derecede uygulama yapmadığını, % 8,6'sı ise yaptığı yönünde görüş bildirmektedir. % 42,9'luk bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 54,3'ü, fakültede aldıkları Eşlik (Korepetisyon) derslerinde, gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı, % 8,6'sı ise yaptığı yönünde görüş bildirmektedir. % 37,1'lük bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

4.1.7. İlköğretim İkinci Kademe'de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, uygulanmakta olan B.Ç.E (Gitar) Programı'nın Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenlerinin % 54,3'ü, Öğretmenlik Uygulaması derslerinde, gitarı sınıf çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı, % 22,9'u ise yaptığı yönünde görüş bildirmektedir. % 22,9'luk bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 31,4'ü, Öğretmenlik Uygulaması derslerinde, gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı, % 31,4'ü ise yaptığı yönünde görüş bildirmektedir. % 37,1'lik bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ders içeriği, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

4.1.8. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı ile ve müzik dersinin çalgı eşlikli olarak işlenmesi ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenleri, ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkılarının, ezgi yapısı itibarı ile eşliklendirilmeye uygun oldukları yönünde görüş bildirmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 11,4’ü, ilgili ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının, etkili şarkı eğitimi için gereken sağlam yapılı, tutarlı örgülü, uygun dokulu ve yüksek nitelikli gibi kriterlere uymadığı , % 34,3’ü ise uyduğu yönünde görüş bildirmektedir. % 54,3’lük bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ilköğretim eğitim programında yer alan okul şarkıları, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenlerinin % 34,3’ü, ilgili ders kitaplarında yer alan okul öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet edicilik açısından yeterli olduğu yönünde görüş bildirmektedir. % 65,7’lik bir kesim ise, bu önermeye az katıldığı yanıtını vermektedir. Az katılıyorum seçeneğinin de bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, ilköğretim eğitim programında yer alan okul şarkıları, bu önerme için, yetersiz bulunmuştur.

Müzik öğretmenleri, müzik derslerinin çoksesliliğe elverişli çalgılar ile işlenmesinin dersi daha verimli kılacağı yönünde görüş bildirmektedir.

Müzik öğretmenleri, Gitar, piyano gibi, temel bir eşlik çalgısı mıdır sorusuna, genel olarak, şu yanıtları vermişlerdir:

Gitar; çoksesli yapısı, ebatlarının küçük olması, bu sayede kolay taşınabilirliği, sevilen bir tınıya sahip olması, öğretmenin sınıfta gezerek eşlik etmesine olanak tanınması, kullanılabilen akor pozisyonlarının ve farklı tını elde etme tekniklerinin çokluğu sebebiyle, vazgeçilmez bir eşlik çalgısıdır.

Müzik öğretmenleri, aynı soruda, gitarın ses gürlüğü ve tiz seslerin kullanımı bakımından, piyanoya göre dezavantajlarının da bulunduğunu belirtmişlerdir. Ancak, tiz seslerin kullanımı ile ilgili, giriş bölümünde açıklanan

flajöle gibi teknikler kullanılarak, k, çoğu zaman okul şarkılarına yapılan eşliklerde aşırı tiz seslerin kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde, teknolojik gelişmelerin sürekli olması sebebiyle, müzik elektronik ortamlara taşınmaktadır. Amplifikatörler ve mikrofonlar yardımıyla, birçok alanda ses gürlüğü, istenildiği gibi ayarlanabilmektedir. Bahsi geçen bu aygıtlar, son derece uygun fiyatlarla, hemen her yerde temin edilebilmektedir. Bu açıdan, gitarın, ses gürlüğü bakımından dezavantajının olmadığı düşünülmektedir.

4.1.9. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, gitarın, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalarla ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, eşliğin ritimsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrencilerin ezgisel ve ritimsel bellek gelişimini destekleyebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Müzik öğretmenleri, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, öğrencilerin ezgi-eşlik uyumu kazanımlarını destekleyebileceği yönünde görüş bildirmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 88,5’i gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, sınıfta ve okulda gerçekleştirilen toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarına olumlu katkı yapabileceği yönünde görüş bildirirken, % 11,4’lük bir kesim bu önermeye az katıldığı yanıtını vermiştir. Katılıyorum yanıtının çokluğu göz önünde bulundurularak, önermenin doğru olduğu düşünülmüştür. Az katılma sebebi olarak da gitarın ses gürlüğünün yeterli olmadığı düşünülmesi görülmüştür. Ancak bu sorun, yukarıda açıklandığı üzere, kolaylıkla, aşılabilmektedir.

4.1.10. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, gitarın, okul şarkılarını eşliklendirmedeki yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenleri, gitarın ses genişliğinin ve çoksesliliğe elverişli yapısının, okul şarkılarına eşlik etmek için yeterli olduğu yönünde görüş bildirmektedirler.

Müzik öğretmenlerinin % 31,4’ü, gitarın ses gürlüğünün okul şarkılarına eşlik etmek için yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. % 68,6’lık bir kesim ise bu önermeye az katıldığını belirtmiştir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin, gitarın ses gürlüğünü yeterli bulmadıkları düşünülmüştür.

Müzik öğretmenlerinin % 94,3’ü, gitarda kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt seslerin, okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine imkan tanıdığı yönünde görüş bildirirken, sadece % 5,7’lik bir kesim bu önermeye az katıldığını belirtmiştir.

Müzik öğretmenlerinin % 86,6’sı, gitarın, öğretmenin sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanıdığı yönünde görüş bildirmiştir. 11’4’lük bir kesim ise bu önermeye hiç katılmamıştır.

4.1.11. İlköğretim İkinci Kademe’de görev yapan, B.Ç.E (Gitar) alanından mezun, müzik öğretmenlerinin, gitarın, okul şarkılarına eşlik etmede kullanımı ile ilgili var olan kaynakların yeterliliği ile ilgili görüşlerine yönelik elde edilen sonuçlar:

Müzik öğretmenlerinin % 28,6’sı eşlik yaparken akor şifrelerine gereksinim duyduğu, %25,7’si ise duymadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 45,7’si bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir.

Müzik öğretmenlerinin % 8,6’sı okul şarkılarına eşlik etme alanında, gitara yönelik yeterli kaynak olduğu, %45,7’si ise olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 45,7’si bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması

göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin kaynakları yetersiz bulduğu düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 11,5'i bu alandaki mevcut kaynakların Türk müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu, %28,6'sı ise olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 60'ı bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin kaynakları yetersiz bulduğu düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 25,7'si bu alandaki mevcut kaynakların Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 74,3'ü ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin kaynakları yetersiz bulduğu düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 8,6'ı bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin ve ses dizilerinin çokseslendirilmesinde yeterli olduğu, %42,9'u ise olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 48,6'sı bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin kaynakları yetersiz bulduğu düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 31,4'ü bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğu, %22,9'u ise olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 45,7'si ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurularak, öğretmenlerin kaynakları yetersiz bulduğu düşünülmektedir.

Müzik öğretmenlerinin % 77,2'si mevcut kaynakların haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan okul şarkılarının üzerlerinde akor şifreleri bulunması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 22,9'u ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde

bulundurulmaktadır, ancak çoğunluk görüşü, ilgili kitaplardaki şarkıların üzerlerinde akor şifrelerinin yer almasıdır.

Müzik öğretmenlerinin % 63,7'si sınıfta öğrettiği şarkılar için kendi hazırladığı eşlik çalışmalarını kullandığı görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin % 34,3'ü ise bu önermeye az katıldıklarını belirtmişlerdir. Az katılıyorum ifadesinin bu önerme için olumsuz bir ifade olması göz önünde bulundurulmaktadır, ancak öğretmenlerin çoğunlukla kendi çalışmalarını kullandıkları görülmektedir.

4.2 Öneriler

Bu bölümde sunulacak olan önerilerin bir kısmı, yeri geldikçe, sonuç ve tartışma bölümünde belirtilmiş olmasına rağmen, bir kez daha maddeler halinde gündeme getirilecektir.

4.2.1. B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı'nın amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili öneriler

a) B.Ç.E (Gitar) dersinin haftalık ders saati arttırılmalıdır. Haftada bir ders saati olarak işlenen çalgı eğitimi dersi, öğretmen adayının mesleki özelliklerini kazanmasına, çalgı tekniğini ve bilgisini geliştirmesine yeterli katkıyı sağlayamamaktadır. Müzik öğretmenleri, aynı zamanda birer sanatçıdırlar. Bu sebeple çalgılarında başarılı öğretmenler yetiştirmek, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların öncelikli hedeflerinden birisi olmalıdır.

b) B.Ç.E (Gitar) dersinin içeriğinde bulunan çalgı tekniğini öğretme konuları yeniden incelenmelidir. Çaldığı çalgının tekniklerine tam anlamıyla hakim olamayan bir öğretmenin, çalgısını, sınıfta etkin bir biçimde kullanması da beklenemez. Ders içeriğinde kullanılan metotların yeniden incelenmesi, metotlarda öğretilen tekniklerin öğretmen adaylarına daha dengeli bir biçimde verilmesi gerekmektedir.

c) B.Ç.E (Gitar) dersinin içeriğinde bulunan akor pozisyonlarını öğretme konuları yeniden incelenmelidir. Öğretmen adayının çalgısındaki akor pozisyonlarını bilmesi, sınıfta rahat ve etkili bir eşlik yapabilmesi için son derece önemlidir. Bunun sağlanması için, öncelikle, sınavlarda zorunlu olarak çalınan dizilere, akor pozisyonlarını içeren kadansların da çalınması eklenebilir. Akor çevrimlerinin kullanıldığı kadanslar, çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretmede önemli faydalar sağlayabilir.

d) B.Ç.E (Gitar) dersi, ilgili literatürde yer alan Türk bestecilere ait eserlerin programdaki yeri bakımından yeniden incelenmelidir. Öğretmen adaylarının, kendi yaşadıkları kültürden gelen, kendi ülkelerinin müzikal beğenisini ve özelliklerini yansıtan eserleri çalmaları çok önemlidir. Dünya müziğinde önemli yerlere gelmiş toplumlar, önceliği kendi halk müziklerine vermiş, müziklerinin karakteristik özelliklerini çoksesli müziğin evrensel kurallarına göre biçimlendirmiştir. Türk bestecilerin, gitar için bestelenmiş çok sayıda eseri bulunmasa da, nitelik bakımından evrensel eserlerden geri kalmayacak yapıtları vardır. Bu yapıtlar, sınavlarda zorunlu eser olarak belirlenebilir. Bu sayede, ders içeriğinde eksikliği önemli ölçüde hissedilen bu sorunun önüne geçilmiş olabilir.

e) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinde, ilgili literatürde yer alan yabancı bestecilere ait Türk bestecilere ait eserlere nazaran oldukça ağırlıklıdır. Ancak, önemli bestecilerin, özellikle çağdaş döneme ait eserleri öğrenciler tarafından tanınmamakta, günümüz bestecilerinin çoğu yapıtları ve piyano ya da kemandan uyarlanan eserler programda yer bulamamaktadır. Özellikle, çağdaş dönem eserlerinin, öğretim elemanları tarafından daha çok tercih edilmesi, günümüz müzikal beğenisinin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir.

f) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinde, okul şarkılarına, yazılı kaynaklardan ve doğaçlama eşlik yapmaya yönelik uygulamalar bulunmalıdır. Hedefi, müzik öğretmeni yetiştirmek olan kurumlar, öğretmenin mesleki yaşantısına yönelik eğitim vermelidir. B.Ç.E (Gitar) Dersi Programı, bu açıdan, yeniden incelenmelidir.

g) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinde, çalgının diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik uygulamaların yapılması, öğretmen çalgısını ve özelliklerini daha iyi tanımasına, diğer çalgılara eşlik ederken nelere dikkat etmesi hususunda daha hazırlıklı olmasına olanak tanır. Bu uygulamalar, öğretmen adayının müziksel gelişimi açısından da olumlu olabilir.

h) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinde, farklı türlerdeki (adapte, öykünme, Türk okul şarkıları, vb.) okul şarkılarına ve farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, vb.) eşlik etmeye yönelik uygulamaların yapılması, öğretmen adayının ileriki meslek yaşantısında, öğrettiği okul şarkılarına eşlik ederken daha itinalı olmasına yol açar. Bu durumun, dersin verimi ve öğrencinin kazanımları açısından da önemi büyüktür.

i) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriği, eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini ve gitarda bulunan akor yapılarını şarkı eşliklerinde kullanmaya yönelik uygulamalar açısından yeniden incelenmelidir. Bu tekniklerin kullanılmasına yönelik çalışmalar, yerli ve yabancı bestecilerin eserlerinin öğretimi esnasında da rahatlıkla yapılabilir. Eşlik için kullanılabilen tekniklerin tümü, klasik gitar edebiyatında sıklıkla görülen tekniklerdir.

j) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriği, okul şarkılarında bulunan ezgi yapıları, Türk müziği dizileri ve diğer modal yapıların incelenmesi açısından yeniden gözden geçirilmelidir. Bu konu, esas olarak, Müziksel İşitme-Yazma derslerinin konusudur. Ancak, öğretmen adayının, ezgi yapılarını ve özellikle, modal yapıları çalgısında nasıl seslendireceğini bilmesi, onun mesleki gelişiminin önemli bir parçasıdır. Bu konu da, akor öğretiminde kadansların kullanımı gibi, dizi ve arpej çalışmaları ile birlikte verilebilir. Batı Müziği, temel olarak iki diziden oluşur. Ancak, dünya müziğinde sonsuz denilebilecek kadar ses dizisi vardır. B.Ç.E (Gitar) dersi içeriğinde, bu dizilerin belli başlı olanları, özellikle okul şarkılarında kullanılanları tercih edilebilir.

k) B.Ç.E (Gitar) dersi içeriği, Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların, gitar ile eşiklendirilmesi açısından yeniden incelenmelidir. Öğretmen adayı, kendi bestelediği ya da bir başkasının bestesi olan şarkıları, gitarda kendi başına eşiklendirmeye yönelik uygulamalar yapmalıdır. Bu sayede, ileriki meslek yaşantısında besteleyerek, kullanabileceği şarkıların çalgısında nasıl eşiklendirilmesi gerektiğini de bilebilir.

l) Orkestra/Oda Müziği derslerinde, gitarın çokseslendirimi ile ilgili uygulamalar yapılmalıdır. Bu, hem B.Ç.E (Gitar) dersine fayda, hem de öğretmen adayının bilgilerinin, uygulamalı olarak pekiştirilmesini sağlar.

m) B.Ç.E (Gitar) dersi, Eşlik (Korepetisyon) dersleri ile paralel yürütülmelidir. Eşlik dersinde temel olarak piyano ile eşlik etme üzerinde durulmaktadır. Ancak, bu uygulama ülkemiz şartları göz önünde bulundurulduğunda, çok sağlıklı gözükmemektedir. Araştırmada belirtilen özellikleri nedeniyle gitar, piyano ile birlikte, okul şarkılarına eşlik etmeli, müzik derslerinde kullanılmalıdır. Bunun uygulanması için, konuyla bağlantılı olan bütün derslerin paralellik göstermesi gerekir. Eşlik dersi de bu alanda, B.Ç.E (Gitar) dersi ile birlikte yürütülmesi gereken en önemli derslerin başında gelmektedir.

4.2.2. Gitarın sahip olduğu olanaklar ve müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili öneriler

Gitar, ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı itibarı ile, okul şarkılarına eşlik etmede, kullanılması gereken bir çalgıdır. Araştırmada ve Yorumlar kısmında belirtilen görüşler doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin hemen hepsi, gitarın bu alandaki en uygun çalgılardan birisi olduğunu düşünmektedir. Maddi olarak da uygun diye nitelendirilebilecek bir çalgı olan gitar, ilköğretim müzik dersi programında, piyano ile beraber, eşlik çalgısı olarak yer almalıdır.

Gitarın tampere seslerden oluşan, çoksesliliğe elverişli yapısı, öğrencilerin müziksel gelişimini birçok yönden destekleyebilir. Piyano bulunmayan okullarda, toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarında, tek sesli eşlikler kullanılması yerine, gitarın

tercih edilmesi çalışmaların daha verimli olmasını sağlayabilir. Müzik derslerinde öğretilen şarkılara gitar ile eşlik edilmesi, öğrencilerin ezgi-eşlik uyumu kazanımlarını, müziksel bellek gelişimlerini destekleyebilir. Eşliğe kattığı ritimsel yapısı ile öğrencinin derse olan motivasyonunu arttırabilir. Gitar, kullanılabilen ritmik yapılar ve farklı eşlik teknikleriyle, okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanırken, öğretmen de, sınıfta gezerek eşlik yapabildiği, öğrencilerle olan göz temasını kaybetmediği için dersin hakimiyetini kaybetmeyecektir.

4.2.3. Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili öneriler

Okul şarkılarına eşlik etme alanında yeterli sayıda kaynak olmadığı, mevcut kaynakların da kolay temin edilebilir durumda olmadığı düşünülmektedir. Bu, gitar ile okul şarkılarına eşlik etmeyi daha da güçleştiren bir durumdur. Müzik öğretmenlerinin çoğu derslerinde kullandıkları şarkılara eşlik etmek için, kendi hazırladıkları çalışmaları kullandıklarını söylese de, bu, denetlenebilen bir durum olmadığı için, çok sağlıklı görülmemektedir. Mevcut kaynakların da, içerik bakımından yeterli olmadığı düşünülmektedir. Gerek gitara özgü tekniklerin kullanımda, gerekse farklı karakterdeki okul şarkılarına eşlik etmede, sorunların bulunduğu görülmektedir. Bu durum, gitarın, müzik derslerinde etkin bir eşlik çalgısı olarak kullanılmasına engel teşkil etmektedir. Alanla ilgili, ivedilikle, yeni çalışmalar yapılmalı, yapılan çalışmalar uzmanlar tarafından incelenip onaylandıktan sonra, öğretmenlerin kullanımına sunulmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın onaylayacağı bu çalışmalar, kolay temin edilememe sorununu engelleyebilir. Bu çalışmalarla birlikte, mevcut ders, repertuar ve diğer kaynak kitaplarda yer alan okul şarkılarının üzerlerine, en azından akor şifreleri yerleştirilerek, öğretmenlerin eşliklendirilmemiş şarkılara da, eşlik bakımından, hakim olmaları ve bu sayede şarkı öğretiminin daha verimli olması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Akıncı, Ç. B. (2001). *İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Caz Müziği Armonisi Kullanılarak Piyano İle Eşliklendirilmesinde İzlenilecek Yöntem ve Teknikler*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Aktüze, İ. (2003). *Müziği Anlamak, Ansiklopedik üzik Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Aydinoğlu, O. (2005). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan "Eşlik (Korepetisyon)" Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bakanlığı, M. E. (1970). Cilt 33. *Milli Eğitim Bakanlığı Tebligler Dergisi*, .

Başaran, İ. E. (1996). *Eğitime Giriş, Dördüncü Baskı*. Ankara: Yargıcı Matbaası.

Bilgin, S. (1998). *İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkılarının Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Çıkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano ile Eşliklendirilmemiş, Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Birol, E. (2007). *Başlangıçtan Ortaçağ'a Gitar Tarihi* <http://gitar.erhanbirol.info/frameset.html> adlı siteden alınmıştır. (Erişim tarihi: 24.07.2007)

Blackburn, L. (1997). *Whole Music*. Portsmouth, NH: Hieneman.

BRITANICA, A. (1993). *Genel Kültür Ansiklopedisi, C.II, S.404.*. İstanbul: Ana Yayıncılık.

Cheyete, I. (1969). *Teaching Music Creatively*. U.S.A: McGraw-Hill Bbook Company.

Çınar, O. (2005). *Çağdaş Gitar Eserlerinin Gitar Eğitim Tekniklerine Uygunluğunun İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi eğitim Bilimleri enstitüsü

Demirel, Ö. *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Kardeş Kitap Yayınevi.

Dicle, H. (1994). Eşlik Sanatının Başlangıçtan Bugüne Kadar Gelişimi ve Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Önemi. *Filarmoni* , Sayı 129.

Elmas, Y. (1986). *Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi, Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Elmas, Y. (2003). *Sorularla Gitar, İkinci Baskı*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Görsev, A. (2006). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin "Piyano Eğitimi", "Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi" ve "Eşlik (Korepetisyon)" Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler* . Bolu: Abant İzzet Baysal Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Halvaşı, A. A. (1999). *Ülkemiz Müzik Eğitiminde Klasik Gitar, Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman İçinde Müzik, Başlangıcından Günümüze Örneklerle*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kaptan, S. (1995). *Bilimsel araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri*. Ankara: Rehber Yayınevi.

Karasar, N. (1994). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Altıncı Basım.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kaygısız, M. (1999). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Kutluk, Ö. (1996). *Okul Şarkılarına Piyano ile Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma; Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Külah, İ. K. (2007). *İlköğretim ikinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Mimaroglu, İ. (1999). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Morton, B. (1995). *Recorded Contemporary Music*. N.Y.: Blackwell Publisher.

Özçakır, R. (1990). *Klasik Gitar Türk Okul Müziğinde Bir Eşlik çalgısı Olarak Nasıl Kullanılabilir*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Öztürk, E. (2006). *İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Müzik Eğitimi ve Sorunları* . Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, G. (2001). *İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarındaki Yeterlilikleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özyörük, E. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Piji, D. (2006). *Dizgeli Öğretime Göre Geliştirilen Eşlik Dersi Programının Akademik Başarıya, Tutuma, Yeterlik Algısına ve Kalıcılığa Etkisi, Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Princenthal, N. (2002). *Online Encyclopedia*. 02 21, 2007 tarihinde Art in America. “Dada”.: <http://encarta.msn.com.ehost> adresinden alındı

Risatti, H. (1976). *New Music Vocabulary*. London: University of Illinois Pres.

Sağır, T. (7-10 Nisan 2004). *Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Say, A. (1985). *Müzik Ansiklopedisi C.II, s. 428, C.III, s. 861*. Ankara: Başkent Yayınevi.

Say, A. (1996). *Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları 1. Basım.

Saydam, R. (2003). *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi*. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Selanik, C. (1997). *Müzik Tarihi Notları*. Ankara.

Sevgi, A. (2003). *Nasıl Bir Müzik Öğretmeni* . Malatya: Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi.

Sönmezöz, F. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetistiren Kurumlardaki Eslik Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Dogrultusunda Degerlendirilmesi; Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sun, M. (1996). *Eğitsel Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Tunalıoğlu, Ş. (1999). *İlköğretim İkinci Kademe Okullarında Yapılan Müzik Eğitiminin, Öğrenciye Müziksel Biliş, Tutum ve Müzik Yaşantısının Oluşumu Yönünden Etkis, Yüksek Lisans Tezii*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1990). *Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi.

Uçan, A. (2006). *Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri*. Denizli: Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler, Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum, Genişletilmiş İkinci Baskı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uluçay, T. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Eğitimi Dersinde 2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılında Okutulan Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından Analizi*. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünal, S. (1988). *Türkiye'de Müzik Eğitimcisi Yetiştirmenin Dünü ve Bugünü, Müzik Kongresi Bildirileri*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Yener, S. (Mart 2006). *Müzik Sanatımız ve Avrupa Birliği Süreci Sempozyumu*. Ankara: 4. Oturum.

Yener, S. (7-10 Nisan 2004). *Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması ve Müzik Öğretmenliği Eğitimi, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*. Isparta.

Yeşil, C. (1998). *Klasik Gitar Eğitimi*. Ankara: Alaz Ofset.

W.R.Tyler. (1950). *Basic Principles Of Curriculum And Instruction*. Chicago.

Y.Ö.K. (1998). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programları Tanımları*. Ankara: Y.Ö.K.

Y.Ö.K (1998). *Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetistirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi* . Ankara: YÖK.

EKLER

EK 1

Değerli meslektaşım,

Hazırlamış olduğum bu anket, okul şarkılarına gitar ile eşlik edebilme olanaklarını araştırmaya yöneliktir. Ülkemizde bu konuda yapılmış çalışmalar, ne yazık ki, yok denecek kadar az. Bu sebepten dolayı piyano bulunmayan okullarda eşlikli ders işleme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle branşı gitar olan öğretmenlerin eşliğe bu denli elverişli bir çalgıyı kullanmalarına fırsat verilmemesi, üniversite düzeyinde program geliştirme çalışmaları yapan ve bu programları uygulayan kişilerin de, bir anlamda, eksikliğidir. Eğitim Fakülteleri programlarında gitarın eşlik çalgısı olarak gösterilmesi ve öğretmen adaylarının bu yönde de geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bu amaçla hazırladığım anket iki ana başlıktan oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenin üniversitede aldığı derslerin içerik ve uygulamalar açısından yeterliliğine, ikinci bölümde ise İlköğretim Müzik Dersi Programı'na, gitarın eşlik alanındaki kullanılabilirliğine ve mevcut kaynakların yeterliliğine ilişkin var olan durumu ortaya koymak istiyorum.

Cevaplar dört seçeneklidir. Bunlardan sizin için uygun olan cevabı tablo içinde “* “ karakteri ile gösteriniz.

Değerli görüşlerinizi benimle paylaştığınız için sonsuz teşekkürler.

Saygılarımla

Bireysel algı Eğitimi(Gitar) mezunu Müzik  ğretmenleri'nin, müzik dersinde kullanılan okul şarkılarına eşlik etmede var olan durumun değerlendirilmesine ve gitarın bu alandaki kullanılabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir?

I.KİşİSEL BİLGİLER

1. Görev yapmakta olduğunuz kurum veya kurumlar:

.....

2. En son mezun olduğunuz eğitim programı:

Lisans

.....

Yüksek Lisans

.....

Doktora/Sanatta Yeterlilik

.....

3. Öğretmenlik tecrübeniz ? () 0-5 yıl () 5-15 yıl () 15 yıl ve  st 

1) Öğretmenlerin, üniversitelerde uygulanmakta olan gitar eğitim programının değerlendirilmesine yönelik görüşleri nelerdir?

1.1) Öğretmenlerin, uygulanmakta olan bireysel çalgı eğitimi(gitar) programının müzik öğretmenliği uygulamasına katkısı ile ilgili görüşleri nelerdir?

Fakültede aldığım Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) dersinin;		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	haftada bir ders saati olması öğretmen adayının mesleki gelişimi açısından yeterlidir.	1	2	3	4
2	içeriğinin çalgı tekniklerini öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
3	içeriğinin çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
4	İçeriğinin ilgili literatürde yer alan, Türk Bestecilerine ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
5	İçeriğinin ilgili literatürde yer alan, yabancı bestecilere ait seçkin eserleri öğretme konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4

1.2) Öğretmenlerin, uygulanmakta olan programın eşlik becerisi kazandırmadaki yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?

Fakültede aldığım Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) dersinde;	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
2 farklı türlerdeki(adapte, öykünme, Türk okul şarkıları, vb.) okul şarkılarını çok seslendirmeye yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
3 farklı ritmik karakterlere(halay, horon, zeybek, vb.) eşlik etmeye yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
4 eşliğe yönelik farklı gitar tekniklerini (akor, arpej, rasguado, vb.) kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
5 okul şarkılarında bulunan ezgi yapıları, Türk Müziği Dizileri ve diğer modal yapıların incelenmesine yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
6 okul şarkılarına doğaçlama eşlik yapma becerisi kazanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4

1.3.1) Müzik Öğretmenleri'nin, uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) Programı'nın Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme, Eşlik-Korepetisyon dersleri ile ilişkisine yönelik görüşleri nelerdir?

Fakültede aldığım;	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın çokseslendirilmesi ile ilgili yeterli donanımı aldığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
2 Orkestra/Oda Müziği derslerinde gitarın diğer çalgılara eşlik etmede kullanılmasına yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
3 Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmesine yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
4 Eşlik(Korepetisyon) dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4

1.3.2) Müzik Öğretmenleri'nin, uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) Programı'nın Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilişkisine yönelik görüşleri nelerdir?

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7 Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı sınıf çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4

8	Öğretmenlik Uygulaması dersinde gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli derecede uygulama yaptığımı düşünüyorum.	1	2	3	4
----------	---	----------	----------	----------	----------

- 2) Öğretmenlerin, İlköğretim Eğitim Programı'na, gitarın okul şarkılarına eşlik etmede sahip olduğu imkanlara ve bu alnda yazılmış mevcut kaynakların durumuna yönelik görüşleri nelerdir?

2.1) Öğretmenlerin, Milli Eğitim tarafından uygulanmakta olan Müzik Dersi Programı'nın içeriğine ve müzik dersinin çalgı eşlikli işlenmesine yönelik görüşleri nelerdir?

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları ezgi yapısı itibarı ile eşiklendirilmeye uygundur.	1	2	3	4
2 İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları etkili şarkı eğitimi için gereken sağlam yapılı, tutarlı örgülü, uygun dokulu ve yüksek nitelikli gibi kriterlere uymaktadır.	1	2	3	4
3 İlgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkıları öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet edicilik açısından yeterlidir.	1	2	3	4
4 Müzik derslerinin çoksesliliğe elverişli çalgılar ile işlenmesi dersi daha verimli kılar.	1	2	3	4

- 5) Size göre, gitar , piyano gibi temel bir eşlik çalgısı mıdır?Neden?

.....

2.2) Öğretmenlerin, gitarın müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalara yönelik görüşleri nelerdir?

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1 eşliğin ritmsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebilir.	1	2	3	4
2 öğrencilerin ezgisel ve ritmsel bellek gelişimini destekleyebilir.	1	2	3	4
3 öğrencilerin eşlik-ezgi uyumu kazanımlarını destekleyebilir.	1	2	3	4
4 sınıfta ve okulda gerçekleştirilen toplu ses eğitimi ve koro çalışmalarına olumlu katkı yapabilir.	1	2	3	4

Gitarın okul şarkılarını eşliklendirmedeki yeterliliğine yönelik anket:

	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5 Gitarın ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir.	1	2	3	4
6 Gitarın ses gürlüğü okul şarkılarına eşlik etmek için yeterlidir.	1	2	3	4
7 Gitarda kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine imkan tanır.	1	2	3	4
8 Gitar, öğretmenin sınıfta dolaşabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak sağlaması bakımından ideal bir eşlik çalgısıdır.	1	2	3	4

2.3) Öğretmenlerin, gitarın okul şarkılarına eşlik etmede kullanımı ile ilgili var olan kaynaklara yönelik görüşleri nelerdir?

		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
9	Eşlik yaparken akor şifrelerine gereksinim duyuyorum.	1	2	3	4
10	Okul şarkılarına eşlik etme alanında, gitara yönelik yeterli sayıda kaynak vardır.	1	2	3	4
11	Bu alandaki mevcut kaynakların Türk Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4
12	Bu alandaki mevcut kaynakların Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
13	Bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin, dizi ve modların çok seslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
14	Bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
15	Mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda,repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunmalıdır.	1	2	3	4
16	Sınıfta öğrettiğim şarkılar için kendi hazırladığım eşlik çalışmalarımı kullanıyorum.	1	2	3	4

EK 2

Sayın Hocam,

Hazırlamış olduğum bu anket, okul şarkılarına gitar ile eşlik edebilme olanaklarını araştırmaya yöneliktir. Ülkemizde bu konuda yapılmış çalışmalar, ne yazık ki, yok denecek kadar az. Bu sebepten dolayı piyano bulunmayan okullarda eşlikli ders işleme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Özellikle branşı gitar olan müzik öğretmenlerinin eşliğe bu denli elverişli bir çalgıyı daha etkin bir biçimde kullanabilmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Bu amaçla hazırladığım anket ile, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi'nin

- a) Amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi,
- b) Gitarın eşlik alanındaki kullanılabilirliği ve
- c) Mevcut kaynakların yeterliliği gibi alt başlıklarına ilişkin var olan durumu ortaya koymak istiyorum.

Cevaplar dört seçenektir. Bunlardan sizin için uygun olan cevabı tablo içinde “

* “ karakteri ile gösteriniz.

Değerli görüşlerinizi benimle paylaştığınız için sonsuz teşekkürler.

Saygılarımla

Emre Kız

Gitar Eğitimcileri'nin üniversitelerdeki Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) Dersi Programı'na ve gitarın müzik derslerinde ideal bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir?

I.KİŞİSEL BİLGİLER

3. Görev yapmakta olduğunuz kurum veya kurumlar:
.....

4. Akademik unvanınız :

() Prof. () Doç. () Yrd. Doç. () Öğrt. Görevlisi () Arşt. Görevlisi () Diğer

5. Lisans ve lisansüstü eğitimlerinizi tamamladığınız kurumları yazar mısınız?

Lisans
:.....

Yüksek Lisans
:.....

Doktora/Sanatta Yeterlilik
:.....

4. Öğretmenlik tecrübeniz ? () 0-5 yıl () 5-15 yıl () 15 yıl ve üstü

5. Daha önce ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği yaptınız mı?

() Evet () Hayır

II. Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi'nin amaç, içerik, işleyiş, diğer derslerle bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili görüşlere yönelik anket ;

	Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin ;	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	haftada bir ders saati olması öğretmenin adayının mesleki gelişimi açısından yeterlidir.	1	2	3	4
2	içeriği çalgının tekniklerini öğretme konusunda yeterlidir.	1	2	3	4
3	içeriği çalgıda kullanılan akor pozisyonlarını öğretme açısından yeterlidir.	1	2	3	4
4	içeriği ilgili literatürde yer alan Türk Bestecileri'ne ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir.	1	2	3	4
5	içeriği ilgili literatürde yer alan yabancı bestecilere ait seçkin örnekleri öğretme konusunda yeterlidir.	1	2	3	4
6	içeriğinde okul şarkılarına yazılı kaynak kullanarak veya doğaçlama yaparak eşlik etmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	1	2	3	4
7	içeriğinde Eğitim Müziği Besteleme dersinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmeye yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	1	2	3	4

8	Orkestra/Oda Müziği dersi, gitarın çokseslendirilmesiyle ilgili yeterli bilgi ve uygulamalar içermektedir.	1	2	3	4
9	Orkestra/Oda Müziği dersinde ,gitarın diğer çalgılara eşlik etmesine yönelik yeterli çalışmalar yapılmaktadır.	1	2	3	4

	Bireysel Çalgı Eğitimi(Gitar) dersi;	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10	Eşlik (Korepetisyon) dersinden faydalanmaktadır.	1	2	3	4
11	Eğitim Müziği Besteleme dersinden faydalanmaktadır.	1	2	3	4
12	Öğretmenlik Uygulaması dersine fayda sağlamaktadır.	1	2	3	4

III. Gitarın sahip olduğu imkanlar, müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar ile ilgili görüşlere yönelik anket ;

Gitar;

13	ses genişliği ve çoksesliliğe elverişli yapısı itibarı ile okul şarkılarını eşliklendirmede yeterlidir.	1	2	3	4
14	ses gürlüğü bakımından okul şarkılarına eşlik etmede yeterlidir.	1	2	3	4
15	öğretmenin, sınıfta dolaşarak eşlik yapabilmesine ve bu sayede sınıf hakimiyetini kaybetmemesine olanak tanır.	1	2	3	4
16	kullanılabilen ritmik yapılar ve efekt sesler sayesinde okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanır.	1	2	3	4
17	eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, öğrencilerin müziksel kulak gelişimlerine yardımcı olabilecek bir çalgıdır.	1	2	3	4
18	eşlik çalgısı olarak kullanıldığında, şarkı öğretiminin daha verimli olmasını sağlayabilir.	1	2	3	4
19	eşliğe kattığı ritmsel çeşitlilik ile öğrencinin derse karşı olan motivasyonunun artmasını sağlayabilir.	1	2	3	4

IV. Gitar ile okul şarkılarına eşlik etme alanında yazılmış kaynaklar ile ilgili görüşlere yönelik anket ;

20	Okul şarkılarına eşlik etme alanında gitara yönelik yeterli sayıda kaynak olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
21	Bu alandaki mevcut kaynakların kolay temin edilebilir durumda olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
22	Bu alandaki mevcut kaynakların Türk ve Batı Müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
23	Bu alandaki mevcut kaynakların okul şarkılarında kullanılan farklı ritmik karakterlerin, dizi ve modların çok seslendirilmesinde yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
24	Bu alandaki mevcut kaynakların gitara özgü teknikleri kullanmada yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4
25	Mevcut kaynaklar haricindeki diğer kaynak kitaplarda, repertuar ve ders kitaplarında yer alan şarkıların üzerlerinde akor şifreleri bulunmalıdır.	1	2	3	4

26. Sizce gitar , piyano ve elektronik org gibi müzik derslerinde eşlik çalgısı olarak kullanılmalı mıdır?Neden?

.....

.....

.....

.....

.....

.....